

Πρὸς Ἑβραίους

Πολυμερῶς¹ καὶ πολυτρόπως² πάλαι³ ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν **1**
 τοῖς προφήταις, ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν
 υἱῷ, ὃν ἔθηκεν κληρονόμον⁴ πάντων, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν, **2**
 ὃς ὢν ἀπαύγασμα⁵ τῆς δόξης καὶ χαρακτήρ⁶ τῆς ὑποστάσεως⁷ αὐτοῦ, **3**
 φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δι' ἑαυτοῦ
 καθαρισμὸν⁸ ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ
 τῆς μεγαλωσύνης⁹ ἐν ὑψηλοῖς,¹⁰ τοσούτῳ¹¹ κρείττων¹² γενόμενος τῶν **4**
 ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορώτερον¹³ παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν¹⁴ ὄνομα.
 Τίτι γὰρ εἶπέν ποτε τῶν ἀγγέλων, Υἱός μου εἰ σύ, ἐγὼ σήμερον **5**
 γεγέννηκά σε; Καὶ πάλιν, Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς
 ἔσται μοι εἰς υἱόν; Ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ¹⁵ τὸν πρωτότοκον¹⁶ εἰς **6**
 τὴν οἰκουμένην¹⁷ λέγει, Καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες
 ἄγγελοι θεοῦ. Καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει, Ὁ ποιῶν τοὺς **7**
 ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς¹⁸ αὐτοῦ πυρὸς
 φλόγα:¹⁹ πρὸς δὲ τὸν υἱόν, Ὁ θρόνος σου, ὁ θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ **8**
 αἰῶνος: ῥάβδος²⁰ εὐθύτητος²¹ ἢ ῥάβδος²⁰ τῆς βασιλείας σου. **9**
 Ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν:²² διὰ τοῦτο ἔχρισέν²³

¹ πολυμερῶς, in various parts, in many parts. ² πολυτρόπως, in many ways. ³ πάλαι, long ago, of old. ⁴ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ⁵ ἀπαύγασμα, τος, τό, radiance, effulgence. ⁶ χαρακτήρ, ἥρος, ὁ, impress, exact representation. ⁷ ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ⁸ καθαρισμός, οὔ, ὁ, cleansing, purification. ⁹ μεγαλωσύνη, ης, ἡ, greatness, majesty. ¹⁰ ὑψηλός, high, lofty. ¹¹ τοσούτος, so great, so much. ¹² κρείττων, stronger, more excellent. ¹³ διάφορος, various, different. ¹⁴ κληρονομέω, inherit, obtain. ¹⁵ εἰσάγω, lead in, bring in. ¹⁶ πρωτότοκος, first-born. ¹⁷ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ¹⁸ λειτουργός, οὔ, ὁ, minister, servant. ¹⁹ φλόξ, φλογός, ἡ, flame. ²⁰ ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. ²¹ εὐθύτης, ητος, ἡ, righteousness, uprightness. ²² ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ²³ χρίω, anoint.

σε ὁ θεός, ὁ θεός σου, ἔλαιον¹ ἀγαλλιάσεως² παρὰ τοὺς μετόχους³ σου.

Καί, Σὺ κατ' ἀρχάς, κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας,⁴ καὶ ἔργα τῶν 10

χειρῶν σου εἰσιν οἱ οὐρανοί· αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις·⁵ καὶ 11

πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται,⁶ καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον⁷ ἐλίξεις⁸ 12

αὐτούς, καὶ ἀλλαγήσονται·⁹ σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ

ἐκλείψουσιν.¹⁰ Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἴρηκέν ποτε, Κάθου ἐκ 13

δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον¹¹ τῶν ποδῶν σου;

Οὐχὶ πάντες εἰσὶν λειτουργικά¹² πνεύματα, εἰς διακονίαν 14

ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν¹³ σωτηρίαν;

Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως¹⁴ ἡμᾶς προσέχειν¹⁵ τοῖς ἀκουσθεῖσιν, 2

μήποτε¹⁶ παραρρῶμεν.¹⁷ Εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος 2

ἐγένετο βέβαιος,¹⁸ καὶ πᾶσα παράβασις¹⁹ καὶ παρακοή²⁰ ἔλαβεν

ἔνδικον²¹ μισθαποδοσίαν,²² πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα²³ τηλικαύτης²⁴ 3

ἀμελήσαντες²⁵ σωτηρίας; Ὅτις, ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ

κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη,²⁶ 4

συνεπιμαρτυροῦντος²⁷ τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασιν,²⁸ καὶ

ποικίλαις²⁹ δυνάμεσιν, καὶ πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς,³⁰ κατὰ τὴν

αὐτοῦ θέλησιν.³¹

¹ ἔλαιον, ου, τό, olive oil. ² ἀγαλλίασις, εως, ή, delight, great joy. ³ μέτοχος, ου, ό, partaker, partner. ⁴ θεμελιώω, lay a foundation, found. ⁵ διαμένω, remain, continue. ⁶ παλαιώω, make or become old, obsolete. ⁷ περιβόλαιον, ου, τό, covering, cloak. ⁸ ἐλίσσω, roll up, coil. ⁹ ἀλλάσσω, change, alter. ¹⁰ ἐκλείπω, fail, cease. ¹¹ ὑποπόδιον, ου, τό, footstool. ¹² λειτουργικός, engaged in special service. ¹³ κληρονομέω, inherit, obtain. ¹⁴ περισσῶς, abundantly, exceedingly. ¹⁵ προσέχω, take head of, attend to. ¹⁶ μήποτε, never, lest perchance. ¹⁷ παραρρέω, be washed away, drift away. ¹⁸ βέβαιος, firm, secure. ¹⁹ παράβασις, εως, ή, going aside, transgression. ²⁰ παρακοή, ής, ή, disobedience. ²¹ ἔνδικος, righteous, just. ²² μισθαποδοσία, ας, ή, recompense, reward. ²³ ἐκφεύγω, flee away, flee out. ²⁴ τηλικούτος, so great, so large. ²⁵ ἀμελέω, neglect, be unconcerned. ²⁶ βεβαιώω, confirm, secure. ²⁷ συνεπιμαρτυρέω, bear witness together with. ²⁸ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ²⁹ ποικίλος, varied, manifold. ³⁰ μερισμός, ού, ό, division, distribution. ³¹ θέλησις, εως, ή, will, willing.

Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην¹ τὴν μέλλουσαν, περὶ ἧς 5
 λαλοῦμεν. Διεμαρτύρατο² δὲ ποῦ³ τις λέγων, Τί ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι 6
 μιμνήσκῃ⁴ αὐτοῦ; Ἦ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ⁵ αὐτόν; 7
 Ἠλάττωσας⁶ αὐτὸν βραχύ⁷ τι παρ' ἀγγέλους: δόξῃ καὶ τιμῇ
 ἐστεφανώσας⁸ αὐτόν: πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω⁹ τῶν ποδῶν αὐτοῦ. 8
 Ἐν γὰρ τῷ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα, οὐδὲν ἀφήκεν αὐτῷ
 ἀνυπότακτον.¹⁰ Νῦν δὲ οὐπω¹¹ ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα
 ὑποτεταγμένα. Τὸν δὲ βραχύ⁷ τι παρ' ἀγγέλους ἡλαττωμένον⁶ 9
 βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα¹² τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ
 ἐστεφανωμένον,⁸ ὅπως χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσῃται¹³ θανάτου. 10
 Ἐπρεπεν¹⁴ γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα, καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς
 υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν ἀρχηγόν¹⁵ τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ
 παθημάτων¹² τελειῶσαι.¹⁶ Ὁ τε γὰρ ἀγιάζων¹⁷ καὶ οἱ ἀγιαζόμενοι,¹⁷ ἐξ 11
 ἐνὸς πάντες: δι' ἣν αἰτίαν¹⁸ οὐκ ἐπαισχύνεται¹⁹ ἀδελφοὺς αὐτοῦς
 καλεῖν, λέγων, Ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ 12
 ἐκκλησίας ὑμνήσω²⁰ σε. Καὶ πάλιν, Ἐγὼ ἔσομαι πεποιοῦς ἐπ' αὐτῷ. 13
 Καὶ πάλιν, Ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδιά ἃ μοι ἔδωκεν ὁ θεός. Ἐπεὶ²¹ οὖν τὰ 14
 παιδιά κεκοινωνήκεν²² σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ αὐτὸς παραπλησίως
 μετέσχεν²⁴ τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ²⁵ τὸν τὸ
 κράτος²⁶ ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἐστὶν τὸν διάβολον, καὶ 15

¹ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ² διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ³ ποῦ, somewhere, about. ⁴ μιμνήσκομαι, remember, recall. ⁵ ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ⁶ ἐλάττω, make lower, decrease. ⁷ βραχύς, short, little. ⁸ στεφανῶ, crown, reward. ⁹ ὑποκάτω, under, below. ¹⁰ ἀνυπότακτος, not subject to rule, rebellious. ¹¹ οὐπω, not yet. ¹² πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ¹³ γεύομαι, taste, experience. ¹⁴ πρέπω, be clearly seen, be fitting. ¹⁵ ἀρχηγός, οὗ, ὁ, founder, leader. ¹⁶ τελειῶ, fill, fulfill. ¹⁷ ἀγιάζω, make holy, consecrate. ¹⁸ αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ¹⁹ ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. ²⁰ ὑμνέω, sing to, praise. ²¹ ἐπεὶ, when, since. ²² κοινωνέω, have a share of, share. ²³ παραπλησίως, similarly, likewise. ²⁴ μετέχω, partake of, share in. ²⁵ καταργέω, make ineffective, abolish. ²⁶ κράτος, ους, τό, power, dominion.

ἀπαλλάξῃ¹ τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντός τοῦ ζῆν ἔνοχοι²
 ἦσαν δουλείας.³ Οὐ γὰρ δήπου⁴ ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται,⁵ ἀλλὰ 16
 σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται.⁵ Ὅθεν⁶ ὥφειλεν κατὰ πάντα 17
 τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι,⁷ ἵνα ἐλεήμων⁸ γένηται καὶ πιστὸς
 ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν, εἰς τὸ ἰλάσκεσθαι⁹ τὰς ἀμαρτίας τοῦ
 λαοῦ. Ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεῖς, δύναται τοῖς 18
 πειραζομένοις βοηθῆσαι.¹⁰

Ὅθεν,⁶ ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως¹¹ ἐπουρανίου¹² μέτοχοι,¹³ κατανοήσατε¹⁴ 3
 τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας¹⁵ ἡμῶν Ἰησοῦν χριστόν, 2
 πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωϋσῆς ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ
 αὐτοῦ. Πλείονος γὰρ δόξης οὗτος παρὰ Μωϋσῆν ἡξίωται,¹⁶ καθ' 3
 ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας¹⁷ αὐτόν. Πᾶς γὰρ 4
 οἶκος κατασκευάζεται¹⁷ ὑπὸ τινος· ὁ δὲ τὰ πάντα κατασκευάσας¹⁷
 θεός. Καὶ Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς θεράπων,¹⁸ 5
 εἰς μαρτύριον¹⁹ τῶν λαληθησομένων· χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν 6
 οἶκον αὐτοῦ· οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐάνπερ τὴν παρρησίαν καὶ τὸ
 καύχημα²⁰ τῆς ἐλπίδος μέχρι²¹ τέλους βεβαίαν²² κατάσχωμεν.²³ Διό, 7
 καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ
 ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε²⁴ τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ 8

¹ ἀπαλλάσσω, leave, deliver. ² ἔνοχος, involved in, liable. ³ δουλεία, ας, ἡ, slavery, bondage. ⁴ δήπου, of course, surely. ⁵ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ⁶ ὅθεν, from where, from which. ⁷ ὁμοίω, make like, liken. ⁸ ἐλεήμων, merciful, sympathetic. ⁹ ἰλάσκομαι, propitiate, expiate. ¹⁰ βοηθῶ, come to the aid of. ¹¹ κλήσις, εως, ἡ, (divine) call, invitation. ¹² ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ¹³ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ¹⁴ κατανοέω, observe, understand. ¹⁵ ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. ¹⁶ ἡξιόω, consider worthy. ¹⁷ κατασκευάζω, prepare, build. ¹⁸ θεράπων, οντος, ὁ, attendant, servant. ¹⁹ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ²⁰ καύχημα, τος, τό, boasting, ground of boasting. ²¹ μέχρι, until, as far as (gen). ²² βέβαιος, firm, secure. ²³ κατέχω, hold back, hold fast. ²⁴ σκληρύνω, harden.

παραπικρασμῷ,¹ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ² ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὗ³ 9
 ἐπείρασάν με οἱ πατέρες ὑμῶν, ἐδοκίμασάν⁴ με, καὶ εἶδον τὰ ἔργα
 μου τεσσαράκοντα⁵ ἔτη. Διὸ προσώχθισα⁶ τῇ γενεᾷ ἐκείνῃ, καὶ εἶπον, 10
 Ἄει⁷ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ: αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδοὺς μου: ὥς 11
 ὤμοσα⁸ ἐν τῇ ὀργῇ μου, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν⁹ μου. 12
 Βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε¹⁰ ἔσται ἔν τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ
 ἀπιστίας¹¹ ἐν τῷ ἀποστήναι¹² ἀπὸ θεοῦ ζώντος: ἀλλὰ παρακαλεῖτε 13
 ἑαυτοὺς καθ' ἐκάστην ἡμέραν, ἄχρι οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ
 σκληρυνθῇ¹³ ἐξ ὑμῶν τις ἀπάτῃ¹⁴ τῆς ἀμαρτίας: μέτοχοι¹⁵ γὰρ 14
 γεγόναμεν τοῦ χριστοῦ, ἔάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως¹⁶ μέχρι¹⁷
 τέλους βεβαίαν¹⁸ κατὰσχωμεν:¹⁹ ἐν τῷ λέγεσθαι, Σήμερον ἐὰν τῆς 15
 φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνετε¹³ τὰς καρδίας ὑμῶν, ὥς ἐν
 τῷ παραπικρασμῷ.¹ Τινὲς γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν,²⁰ ἀλλ' οὐ 16
 πάντες οἱ ἐξελθόντες ἐξ Αἰγύπτου²¹ διὰ Μωϋσέως. Τίσιν δὲ 17
 προσώχθισεν⁶ τεσσαράκοντα⁵ ἔτη; Οὐχὶ τοῖς ἀμαρτήσασιν, ὧν τὰ
 κῶλα²² ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ; Τίσιν δὲ ὤμοσεν⁸ μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς 18
 τὴν κατάπαυσιν⁹ αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν;²³ Καὶ βλέπομεν ὅτι 19
 οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν.¹¹

¹ παραπικρασμός, οὐ, ὁ, rebellion, provocation. ² πειρασμός, οὐ, ὁ, temptation, trial. ³ οὗ, where, when. ⁴ δοκιμάζω, prove, approve. ⁵ τεσσαράκοντα, forty, 40. ⁶ προσοχθίζω, be angry, am displeased with. ⁷ αἰ, always, ever. ⁸ ὀμνύω, swear, take an oath. ⁹ κατάπαυσις, εως, ἡ, rest, resting. ¹⁰ μήποτε, never, lest perchance. ¹¹ ἀπιστία, ας, ἡ, unbelief, unfaithfulness. ¹² ἀφίστημι, withdraw, depart. ¹³ σκληρύνω, harden. ¹⁴ ἀπάτῃ, ης, ἡ, deceit, deceitfulness. ¹⁵ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ¹⁶ ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ¹⁷ μέχρι, until, as far as (gen). ¹⁸ βέβαιος, firm, secure. ¹⁹ κατέχω, hold back, hold fast. ²⁰ παραπικραίνω, embitter, provoke. ²¹ Αἴγυπτος, ου, ἡ, Egypt. ²² κῶλον, ου, τό, dead body, corpse. ²³ ἀπειθέω, disbelieve, disobey.

Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε¹ καταλειπομένης² ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν 4
κατάπαυσιν³ αὐτοῦ, δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκεῖναι.⁴ Καὶ γάρ ἐσμεν 2
εὐηγγελισμένοι, καθάπερ⁵ καὶ οἱ ἄλλοι: ⁶ ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν⁷ ὁ λόγος τῆς
ἀκοῆς⁸ ἐκείνους, μὴ συγκεκραμένους⁹ τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν. 3
Εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπαυσιν³ οἱ πιστεύσαντες, καθὼς
εἶρηκεν, Ὡς ὤμοσα¹⁰ ἐν τῇ ὀργῇ μου, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν
κατάπαυσίν³ μου: καίτοι¹¹ τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς¹² κόσμου
γεννηθέντων. Εἶρηκεν γάρ που¹³ περὶ τῆς ἐβδόμης¹⁴ οὕτως, Καὶ 4
κατέπαυσεν¹⁵ ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ¹⁴ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων
αὐτοῦ: καὶ ἐν τούτῳ πάλιν, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν³ 5
μου. Ἐπεὶ¹⁶ οὖν ἀπολείπεται¹⁷ τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ 6
πρότερον¹⁸ εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι' ἀπειθειαν,¹⁹ πάλιν τινὰ 7
ὀρίζει²⁰ ἡμέραν, Σήμερον, ἐν Δαυὶδ λέγων, μετὰ τοσοῦτον²¹ χρόνον,
καθὼς εἶρηται, Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ
σκληρύνητε²² τὰς καρδίας ὑμῶν. Εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν,¹⁵ 8
οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. Ἄρα ἀπολείπεται¹⁷ 9
σαββατισμὸς²³ τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ. Ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν 10
κατάπαυσιν³ αὐτοῦ καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν¹⁵ ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ,
ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ θεός. Σπουδάσωμεν²⁴ οὖν εἰσελθεῖν εἰς 11
ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν,³ ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι²⁵ πέσῃ

¹ μήποτε, never, lest perchance. ² καταλείπω, leave, leave behind. ³ κατάπαυσις, εως, ἡ, rest, resting. ⁴ ὑστερέω, lack, need. ⁵ καθάπερ, even as, just as. ⁶ καὶ οἱ ἄλλοι, and he, and she. ⁷ ὠφέλῃ, profit, help. ⁸ ἀκοή, ἤσ, ἡ, hearing, report. ⁹ συγκεράννυμι, blend, unite. ¹⁰ ὀμνύω, swear, take an oath. ¹¹ καίτοι, yet, although. ¹² καταβολή, ἤσ, ἡ, foundation, depositing. ¹³ που, somewhere, about. ¹⁴ ἐβδομος, seventh. ¹⁵ καταπαύω, cause to rest to rest, stop. ¹⁶ ἐπεὶ, when, since. ¹⁷ ἀπολείπω, leave, leave behind. ¹⁸ πρότερον, formerly, before. ¹⁹ ἀπειθεια, ας, ἡ, disobedience, willful unbelief. ²⁰ ὀρίζω, mark off by boundaries, determine. ²¹ τοσοῦτος, so great, so much. ²² σκληρύνω, harden. ²³ σαββατισμός, οὐ, ὁ, sabbath rest, sabbath observance. ²⁴ σπουδάζω, hasten, be eager. ²⁵ ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example.

τῆς ἀπειθείας.¹ Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, καὶ ἐνεργής,² καὶ 12
τομώτερος³ ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν⁴ δίστομον,⁵ καὶ διϊκνούμενος⁶ ἄχρι
μερισμοῦ⁷ ψυχῆς τε καὶ πνεύματος, ἀρμῶν⁸ τε καὶ μυελῶν,⁹ καὶ
κριτικός¹⁰ ἐνθυμήσεων¹¹ καὶ ἐννοιῶν¹² καρδίας. Καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις¹³ 13
ἀφανῆς¹⁴ ἐνώπιον αὐτοῦ: πάντα δὲ γυμνὰ¹⁵ καὶ τετραχλησμένα¹⁶
τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν, διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς, Ἰησοῦν τὸν 14
υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας.¹⁷ Οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα 15
μὴ δυνάμενον συμπαθεῖν¹⁸ ταῖς ἀσθενείαις¹⁹ ἡμῶν, πεπειραμένον²⁰
δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα,²¹ χωρὶς ἁμαρτίας. Προσερχώμεθα 16
οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον,²² καὶ
χάριν εὐρωμεν εἰς εὐκαιρον²³ βοήθειαν.²⁴

Πᾶς γὰρ ἀρχιερεύς, ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων 5
καθίσταται²⁵ τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά²⁶ τε καὶ θυσίας²⁷
ὑπὲρ ἁμαρτιῶν: μετριοπαθεῖν²⁸ δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσιν²⁹ καὶ 2
πλανωμένοις, ἐπεὶ³⁰ καὶ αὐτὸς περικείται³¹ ἀσθενείαν:¹⁹ καὶ διὰ 3
ταύτην ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως³² καὶ περὶ ἑαυτοῦ,
προσφέρειν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν. Καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, 4

¹ ἀπείθεια, ας, ἡ, disobedience, willful unbelief. ² ἐνεργής, effective, active. ³ τομώτερος, sharper, keener. ⁴ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ⁵ δίστομος, two-edged. ⁶ διϊκνέομαι, pierce, penetrate. ⁷ μερισμός, οὔ, ὁ, division, distribution. ⁸ ἀρμός, οὔ, ὁ, joint, joint of the body. ⁹ μυελός, ου, ὁ, marrow. ¹⁰ κριτικός, able to judge, critical. ¹¹ ἐνθύμησις, εως, ἡ, deliberation, thought. ¹² ἐννοια, ας, ἡ, thought, intention. ¹³ κτίσις, εως, ἡ, creation, creature. ¹⁴ ἀφανής, invisible, hidden. ¹⁵ γυμνός, naked, wearing only under-garments. ¹⁶ τετραχλίζω, am laid bare, laid open. ¹⁷ ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. ¹⁸ συμπαθεῖν, sympathize with, have compassion on. ¹⁹ ἀσθενεία, ας, ἡ, weakness, sickness. ²⁰ πειράω, try, attempt. ²¹ ὁμοιότης, ητος, ἡ, likeness, similarity. ²² ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ²³ εὐκαιρος, timely, suitable. ²⁴ βοήθεια, ας, ἡ, help, assistance. ²⁵ καθίστημι, set, constitute. ²⁶ δῶρον, ου, τό, gift, present. ²⁷ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ²⁸ μετριοπαθεῖν, moderate one's feelings, deal gently. ²⁹ ἀγνοέω, not know, be unaware. ³⁰ ἐπεὶ, when, since. ³¹ περικείμεαι, be around, surround. ³² οὕτως, thus, so.

ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθάπερ¹ καὶ Ἀαρών. Οὕτως καὶ ὁ 5
 χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γεννηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας
 πρὸς αὐτόν, Υἱὸς μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. Καθὼς καὶ 6
 ἐν ἑτέρῳ λέγει, Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν² Μελχισεδέκ.³
 Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις⁴ τε καὶ ἰκετηρίας⁵ 7
 πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς⁶
 ἰσχυρᾶς⁷ καὶ δακρύων⁸ προσενέγκας, καὶ εἰσακουσθεὶς⁹ ἀπὸ τῆς
 εὐλαβείας,¹⁰ καίπερ¹¹ ὢν υἱός, ἔμαθεν¹² ἀφ' ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν,¹³ 8
 καὶ τελειωθεὶς¹⁴ ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν¹⁵ αὐτῷ πᾶσιν αἷτιος¹⁶
 σωτηρίας αἰωνίου: προσαγορευθεὶς¹⁷ ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ 10
 τὴν τάξιν² Μελχισεδέκ.³

Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμηνευτος¹⁸ λέγειν, ἐπεὶ¹⁹ νωθροὶ²⁰ 11
 γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς.²¹ Καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν 12
 χρόνον, πάλιν χρεῖαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς, τίνα τὰ στοιχεῖα²²
 τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων²³ τοῦ θεοῦ: καὶ γεγόνατε χρεῖαν ἔχοντες
 γάλακτος,²⁴ καὶ οὐ στερεᾶς²⁵ τροφῆς.²⁶ Πᾶς γὰρ ὁ μετέχων²⁷ 13
 γάλακτος²⁴ ἄπειρος²⁸ λόγου δικαιοσύνης: νήπιος²⁹ γάρ ἐστιν. Τελείων 14
 δέ ἐστιν ἡ στερεὰ²⁵ τροφή,²⁶ τῶν διὰ τὴν ἔξιν³¹ τὰ αἰσθητήρια³²

¹ καθάπερ, even as, just as. ² τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ³ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ⁴ δεήσις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ⁵ ἰκετηρία, ας, ἡ, supplication, entreaty. ⁶ κραυγή, ἡς, ἡ, outcry, crying. ⁷ ἰσχυρός, strong, mighty. ⁸ δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ⁹ εἰσακούω, listen, hear. ¹⁰ εὐλάβεια, ας, ἡ, awe, reverence. ¹¹ καίπερ, although. ¹² μανθάνω, learn, ascertain. ¹³ ὑπακοή, ἡς, ἡ, obedience. ¹⁴ τελειόω, fill, fulfill. ¹⁵ ὑπακούω, obey, listen. ¹⁶ αἷτιος, ου, ὁ, causative of, responsible for. ¹⁷ προσαγορεύω, call by name, designate. ¹⁸ δυσερμηνευτος, hard to explain. ¹⁹ ἐπεὶ, when, since. ²⁰ νωθρός, lazy, sluggish. ²¹ ἀκοή, ἡς, ἡ, hearing, report. ²² στοιχεῖον, τό, elementary principles, elements. ²³ λόγιον, οὗ, τό, saying, oracle. ²⁴ γάλα, γαλακτος, τό, milk. ²⁵ στερεός, hard, firm. ²⁶ τροφή, ἡς, ἡ, food, nourishment. ²⁷ μετέχω, partake of, share in. ²⁸ ἄπειρος, unacquainted with, unaccustomed to. ²⁹ νήπιος, infant, child. ³⁰ τέλειος, complete, perfect. ³¹ ἔξις, εως, ἡ, maturity, condition. ³² αἰσθητήριον, ου, τό, faculty of perception, sense.

γεγυμνασμένα¹ ἔχόντων πρὸς διάκρισιν² καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

Διό, ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τελειότητα³ **6**

φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον⁴ καταβαλλόμενοι⁵ μετανοίας⁶ ἀπὸ

νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ θεόν, βαπτισμῶν⁷ διδαχῆς, ἐπιθέσεώς **2**

τε χειρῶν, ἀναστάσεώς τε νεκρῶν, καὶ κρίματος⁹ αἰωνίου. Καὶ τοῦτο **3**

ποιήσωμεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπῃ¹⁰ ὁ θεός. Ἀδύνατον¹¹ γὰρ τοὺς ἅπαξ¹² **4**

φωτισθέντας,¹³ γευσαμένους¹⁴ τε τῆς δωρεᾶς¹⁵ τῆς ἐπουρανίου,¹⁶ καὶ

μετόχους¹⁷ γενηθέντας πνεύματος ἁγίου, καὶ καλὸν γευσαμένους¹⁴ **5**

θεοῦ ῥῆμα, δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος, καὶ παραπεσόντας,¹⁸ **6**

πάλιν ἀνακαινίζειν¹⁹ εἰς μετάνοιαν,⁶ ἀνασταυροῦντας²⁰ ἑαυτοῖς τὸν

υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας.²¹ Γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ’ **7**

αὐτῆς πολλάκις²² ἐρχόμενον ὑετόν,²³ καὶ τίκτουσα²⁴ βοτάνην²⁵

εὐθετον²⁶ ἐκείνοις δι’ οὗς καὶ γεωργεῖται,²⁷ μεταλαμβάνει²⁸ εὐλογίας²⁹

ἀπὸ τοῦ θεοῦ· ἐκφέρουσα³⁰ δὲ ἀκάνθας³¹ καὶ τριβόλους,³² ἀδόκιμος³³ **8**

καὶ κατάρας³⁴ ἐγγύς, ἥς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.³⁵

¹ γυμνάζω, train, undergo discipline. ² διάκρισις, εως, ἡ, act of passing judgment. ³ τελειότης, ητος, ἡ, perfection, completeness. ⁴ θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. ⁵ καταβάλλω, strike down, found. ⁶ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ⁷ βαπτισμός, ος, ὁ, washing, cleansing. ⁸ ἐπιθεσις, εως, ἡ, laying on, assault. ⁹ κρίμα, ος, τό, judgment, verdict. ¹⁰ ἐπιτρέπω, permit, allow. ¹¹ ἀδύνατος, impossible, unable. ¹² ἅπαξ, once, once for all. ¹³ φωτίζω, give light, enlighten. ¹⁴ γεύομαι, taste, experience. ¹⁵ δωρεά, ας, ἡ, gift, free gift. ¹⁶ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ¹⁷ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ¹⁸ παραπίπτω, fall away, commit apostasy. ¹⁹ ἀνακαινίζω, renew, restore. ²⁰ ἀνασταυρόω, crucify again. ²¹ παραδειγματίζω, expose, make an example of. ²² πολλάκις, often, many times. ²³ ὑετός, ου, ὁ, rain. ²⁴ τίκτω, give birth to, bear. ²⁵ βοτάνη, ης, ἡ, herb, plant. ²⁶ εὐθετος, useful, fit. ²⁷ γεωργέω, farm, cultivate. ²⁸ μεταλαμβάνω, partake of, share. ²⁹ εὐλογία, ας, ἡ, blessing, adulation. ³⁰ ἐκφέρω, carry out, bring forth. ³¹ ἀκανθα, ης, ἡ, thorn, thorn bush. ³² τρίβολος, ου, ὁ, thistle, briar. ³³ ἀδόκιμος, not passing the test, rejected. ³⁴ κατάρα, ας, ἡ, curse, cursing. ³⁵ καῦσις, εως, ἡ, burning, burning up.

Πεπεισμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα¹ καὶ ἐχόμενα⁹
 σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτως λαλοῦμεν: οὐ γὰρ ἄδικος² ὁ θεὸς ἐπιλαθέσθαι³¹⁰
 τοῦ ἔργου ὑμῶν, καὶ τοῦ κόπου⁴ τῆς ἀγάπης ἧς ἐνεδείξασθε⁵ εἰς τὸ
 ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ διακονοῦντες.¹¹
 Ἐπιθυμοῦμεν⁶ δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι⁵ σπουδὴν⁷
 πρὸς τὴν πληροφορίαν⁸ τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους: ἵνα μὴ νωθοί⁹¹²
 γένησθε, μιμηταὶ¹⁰ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας¹¹
 κληρονομούντων¹² τὰς ἐπαγγελίας.

Τῷ γὰρ Ἀβραάμ ἐπαγγειλάμενος¹³ ὁ θεός, ἐπεὶ¹⁴ κατ' οὐδενὸς εἶχεν¹³
 μείζονος ὁμόσαι,¹⁵ ὥμοσεν¹⁵ καθ' ἑαυτοῦ, λέγων, Ἦ¹⁶ μὴν¹⁷ εὐλογῶν¹⁴
 εὐλογήσω σε, καὶ πληθύνων¹⁸ πληθυνῶ¹⁸ σε. Καὶ οὕτως¹⁵
 μακροθυμήσας¹⁹ ἐπέτυχεν²⁰ τῆς ἐπαγγελίας. Ἄνθρωποι μὲν γὰρ κατὰ¹⁶
 τοῦ μείζονος ὁμνύουσιν,¹⁵ καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας²¹ πέρας²² εἰς
 βεβαίωσιν²³ ὁ ὅρκος.²⁴ Ἐν ᾧ περισσότερο²⁵ βουλόμενος ὁ θεός¹⁷
 ἐπιδείξει²⁶ τοῖς κληρονόμοις²⁷ τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον²⁸ τῆς
 βουλῆς²⁹ αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν³⁰ ὅρκῳ,²⁴ ἵνα διὰ δύο πραγμάτων³¹¹⁸
 ἀμεταθέτων,²⁸ ἐν οἷς ἀδύνατον³² ψεύσασθαι³³ θεόν, ἰσχυρὰν³⁴
 παράκλησιν³⁵ ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες³⁶ κρατῆσαι τῆς προκειμένης³⁷

¹ κρείσσων, stronger, more excellent. ² ἄδικος, unjust, unrighteous. ³ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ⁴ κόπος, οὐ, ὁ, labor, trouble. ⁵ ἐνδείκνυμι, show forth, show. ⁶ ἐπιθυμέω, desire, long for. ⁷ σπουδὴ, ἧς, ἡ, haste, diligence. ⁸ πληροφορία, ας, ἡ, full assurance, certainty. ⁹ νωθός, lazy, sluggish. ¹⁰ μιμητής, οὐ, ὁ, imitator. ¹¹ μακροθυμία, ας, ἡ, long-suffering, patience. ¹² κληρονομέω, inherit, obtain. ¹³ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ¹⁴ ἐπεὶ, when, since. ¹⁵ ὁμνύω, swear, take an oath. ¹⁶ ἦ, truly, surely. ¹⁷ μὴν, ὁ, month, certainly. ¹⁸ πληθύνω, multiply, increase. ¹⁹ μακροθυμέω, be patient, suffer long. ²⁰ ἐπιτυχάνω, obtain, attain. ²¹ ἀντιλογία, ας, ἡ, dispute, contradiction. ²² πέρας, ατος, τό, limit, end. ²³ βεβαίωσις, εως, ἡ, confirmation, ratification. ²⁴ ὅρκος, οὐ, ὁ, oath. ²⁵ περισσός, excessive, abundant. ²⁶ ἐπιδείκνυμι, show, prove. ²⁷ κληρονόμος, οὐ, ὁ, heir, inheritor. ²⁸ ἀμετάθετος, unchangeable, unchanged. ²⁹ βουλή, ἧς, ἡ, counsel, purpose. ³⁰ μεσιτεύω, guarantee, mediate. ³¹ πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ³² ἀδύνατος, impossible, unable. ³³ ψεύδομαι, lie. ³⁴ ἰσχυρός, strong, mighty. ³⁵ παράκλησις, εως, ἡ, exhortation, consolation. ³⁶ καταφεύγω, flee, take refuge. ³⁷ πρόκειμαι, be set before, be exhibited.

ἐλπίδος: ἦν ὡς ἄγκυραν¹ ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ² τε καὶ βεβαίαν,³ 19
καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον⁴ τοῦ καταπετάσματος:⁵ ὅπου 20
πρόδρομος⁶ ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν⁷
Μελχισεδέκ⁸ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ,⁸ βασιλεὺς Σαλήμ,⁹ ἱερεὺς τοῦ θεοῦ τοῦ 7
ὑψίστου,¹⁰ ὁ συναντήσας¹¹ Ἀβραάμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς¹²
τῶν βασιλέων καὶ εὐλογήσας αὐτόν, ὧ καὶ δεκάτην¹³ ἀπὸ πάντων 2
ἐμέρισεν¹⁴ Ἀβραάμ – πρῶτον μὲν ἐρμηνευόμενος¹⁵ βασιλεὺς
δικαιοσύνης, ἔπειτα¹⁶ δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ,⁹ ὁ ἐστὶν βασιλεὺς
εἰρήνης: ἀπάτωρ,¹⁷ ἀμήτωρ,¹⁸ ἀγενεαλόγητος,¹⁹ μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν 3
μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος²⁰ δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ – μένει
ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές.²¹

Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος²² οὗτος, ὧ καὶ δεκάτην¹³ Ἀβραάμ ἔδωκεν ἐκ τῶν 4
ἀκροθινίων²³ ὁ πατριάρχης.²⁴ Καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευὶ²⁵ τὴν 5
ἱερατείαν²⁶ λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν²⁷ τὸν λαὸν
κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἐστὶν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ²⁸
ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος²⁹ Ἀβραάμ: ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος³⁰ ἐξ 6
αὐτῶν δεδεκάτωκεν³¹ τὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας

¹ ἄγκυρα, ας, ἡ, anchor. ² ἀσφαλής, certain, definite. ³ βέβαιος, firm, secure. ⁴ ἐσώτερος, within, inside (gen). ⁵ καταπετάσμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ⁶ πρόδρομος, ου, ὁ, going before, forerunner. ⁷ τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ⁸ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ⁹ Σαλήμ, ἡ, Salem. ¹⁰ ὑψιστος, highest, most high. ¹¹ συναντάω, meet with, hence to happen. ¹² κοπή, ἡς, ἡ, miting, slaughter. ¹³ δεκάτη, ης, ἡ, tenth part, tithe. ¹⁴ μερίζω, divide, part. ¹⁵ ἐρμηνεύω, interpret, translate. ¹⁶ ἔπειτα, then, after this. ¹⁷ ἀπάτωρ, fatherless, without a father. ¹⁸ ἀμήτωρ, without a mother. ¹⁹ ἀγενεαλόγητος, without genealogy. ²⁰ ἀφομοιώω, make like, assimilate. ²¹ διηνεκής, continuous, perpetual. ²² πηλίκος, how large, how great. ²³ ἀκροθίνιον, ου, τό, booty, spoils. ²⁴ πατριάρχης, ου, ὁ, patriarch. ²⁵ Λευὶ, ὁ, Levi. ²⁶ ἱερατεία, ας, ἡ, priestly office, priesthood. ²⁷ ἀποδεκατόω, tithe, collect a tithe. ²⁸ καίπερ, although. ²⁹ ὀσφύς, ὅς, ἡ, waist, hip. ³⁰ γενεαλογέω, trace descent or ancestry. ³¹ δεκατόω, collect or receive tithes, tithe.

εὐλόγηκεν. Χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας,¹ τὸ ἔλαττον² ὑπὸ τοῦ 7
 κρείττονος³ εὐλογεῖται. Καὶ ὧδε μὲν δεκάτας⁴ ἀποθνήσκοντες 8
 ἄνθρωποι λαμβάνουσιν· ἐκεῖ δέ, μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ. Καί, ὡς ἔπος 9
 εἰπεῖν, διὰ Ἀβραὰμ καὶ Λευὶ⁶ ὁ δεκάτας⁴ λαμβάνων δεδεκάτῳται·⁷ 10
 ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ⁸ τοῦ πατρὸς ἦν, ὅτε συνήνησεν⁹ αὐτῷ ὁ
 Μελχισεδέκ.¹⁰

Εἰ μὲν οὖν τελείωσις¹¹ διὰ τῆς Λευϊτικῆς¹² ἱερωσύνης¹³ ἦν – ὁ λαὸς γὰρ 11
 ἐπ’ αὐτῇ νενομοθέτητο¹⁴ – τίς ἔτι χρεία, κατὰ τὴν τάξιν¹⁵
 Μελχισεδέκ¹⁰ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα, καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν¹⁵
 Ἀαρὼν λέγεσθαι; Μετατιθεμένης¹⁶ γὰρ τῆς ἱερωσύνης,¹³ ἐξ ἀνάγκης¹⁷ 12
 καὶ νόμου μετάθεσις¹⁸ γίνεται. Ἐφ’ ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς 13
 ἐτέρας μετέσχηκεν,¹⁹ ἀφ’ ἧς οὐδεὶς προσέσχηκεν²⁰ τῷ θυσιαστηρίῳ.²¹ 14
 Πρόδηλον²² γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα²³ ἀνατέταλκεν²⁴ ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν
 φυλὴν οὐδὲν περὶ ἱερωσύνης¹³ Μωϋσῆς ἐλάλησεν. Καὶ περισσότερον 15
 ἔτι κατάδηλόν²⁶ ἐστίν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα²⁷ Μελχισεδέκ¹⁰
 ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκικῆς²⁸ 16
 γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου·²⁹ μαρτυρεῖ γὰρ ὅτι 17
 Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν¹⁵ Μελχισεδέκ.¹⁰ Ἀθέτησις³⁰ 18

¹ ἀντιλογία, ας, ἡ, dispute, contradiction. ² ἐλάσσων, lesser, less. ³ κρείττων, stronger, more excellent. ⁴ δεκάτη, ης, ἡ, tenth part, tithe. ⁵ ἔπος, ους, τό, word, so to speak. ⁶ Λευὶ, ὁ, Levi. ⁷ δεκατόω, collect or receive tithes, tithe. ⁸ ὀσφύς, ὅς, ἡ, waist, hip. ⁹ συναντάω, meet with, hence to happen. ¹⁰ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ¹¹ τελείωσις, εως, ἡ, perfection, fulfillment. ¹² Λευϊτικός, Levitical. ¹³ ἱερωσύνη, ης, ἡ, priesthood, priestly office. ¹⁴ νομοθετέω, ordain, enact. ¹⁵ τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ¹⁶ μετατίθηναι, transfer, change. ¹⁷ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ¹⁸ μετάθεσις, εως, ἡ, change, removal. ¹⁹ μετέχω, partake of, share in. ²⁰ προσέχω, take head of, attend to. ²¹ θυσιαστήριον, ου, τό, altar. ²² πρόδηλος, clear, evident. ²³ Ἰούδα, ὁ, Judah, Judas. ²⁴ ἀνατέλλω, cause to rise, make to rise. ²⁵ περισσός, excessive, abundant. ²⁶ κατάδηλος, very clear, quite plain. ²⁷ ὁμοιότης, ητος, ἡ, likeness, similarity. ²⁸ σαρκικός, fleshly, carnal. ²⁹ ἀκατάλυτος, indissoluble. ³⁰ ἀθέτησις, εως, ἡ, setting aside, annulment.

μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης¹ ἐντολῆς, διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενές² καὶ
 ἀνωφελές³· οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν⁴ ὁ νόμος, ἐπεισαγωγὴ⁵ δὲ 19
 κρείττονος⁶ ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ. Καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς 20
 ὀρκωμοσίας⁷ – οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὀρκωμοσίας⁷ εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, 21
 ὁ δὲ μετὰ ὀρκωμοσίας,⁷ διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν, Ὡμοσεν⁸
 κύριος καὶ οὐ μεταμεληθήσεται,⁹ Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν
 τάξιν¹⁰ Μελχισεδέκ¹¹ – κατὰ τοσοῦτον¹² κρείττονος⁶ διαθήκης 22
 γέγονεν ἔγγυος¹³ Ἰησοῦς. Καὶ οἱ μὲν πλείονές εἰσιν γεγονότες ἱερεῖς, 23
 διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι¹⁴ παραμένειν¹⁵· ὁ δέ, διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς 24
 τὸν αἰῶνα, ἀπαράβατον¹⁶ ἔχει τὴν ἱερωσύνην.¹⁷ Ὃθεν¹⁸ καὶ σώζειν εἰς 25
 τὸ παντελές¹⁹ δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ,
 πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν²⁰ ὑπὲρ αὐτῶν.

Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν ἔπρεπεν²¹ ἀρχιερεὺς, ὁσιος,²² ἄκακος,²³ ἀμίαντος,²⁴ 26
 κεχωρισμένος²⁵ ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος²⁶ τῶν οὐρανῶν
 γενόμενος· ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην,²⁷ ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, 27
 πρότερον²⁸ ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας²⁹ ἀναφέρειν,³⁰ ἔπειτα³¹
 τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ,³² ἑαυτὸν ἀνενέγκας.³⁰ Ὁ 28
 νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν³³ ἀρχιερεῖς, ἔχοντας ἀσθένειαν³⁴· ὁ

¹ προάγω, lead forth, go before. ² ἀσθενής, weak, infirm. ³ ἀνωφελής, unprofitable, useless. ⁴ τελείωω, fill, fulfill. ⁵ ἐπεισαγωγὴ, ἡς, ἡ, bringing in besides, bringing in. ⁶ κρείττων, stronger, more excellent. ⁷ ὀρκωμοσία, ας, ἡ, oath, taking of an oath. ⁸ ὀμνύω, swear, take an oath. ⁹ μεταμέλωμαι, regret, repent. ¹⁰ τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ¹¹ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ¹² τοσοῦτος, so great, so much. ¹³ ἔγγυος, ου, ὁ, under good security, surety. ¹⁴ κωλύω, forbid, hinder. ¹⁵ παραμένω, remain beside, continue. ¹⁶ ἀπαράβατος, permanent, unchangeable. ¹⁷ ἱερωσύνη, ης, ἡ, priesthood, priestly office. ¹⁸ ὅθεν, from where, from which. ¹⁹ παντελής, completely, forever. ²⁰ ἐντυγχάνω, entreat, intercede. ²¹ πρέπω, be clearly seen, be fitting. ²² ὁσιος, righteous, pious. ²³ ἄκακος, guileless, innocent. ²⁴ ἀμίαντος, undefiled, untainted. ²⁵ χωρίζω, separate, depart. ²⁶ ὑψηλός, high, lofty. ²⁷ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ²⁸ πρότερον, formerly, before. ²⁹ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ³⁰ ἀναφέρω, bring up, offer. ³¹ ἔπειτα, then, after this. ³² ἐφάπαξ, once for all, once. ³³ καθίστημι, set, constitute. ³⁴ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness.

λόγος δὲ τῆς ὀρκωμοσίας¹ τῆς μετὰ τὸν νόμον, υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα
τετελειωμένον.²

Κεφάλαιον³ δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις: τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς **8**
ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλowsύνης⁴ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, **2**
τῶν ἁγίων λειτουργός,⁵ καὶ τῆς σκηνῆς⁶ τῆς ἀληθινῆς,⁷ ἣν ἔπηξεν⁸ ὁ
κύριος, καὶ οὐκ ἄνθρωπος: πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν **3**
δῶρά⁹ τε καὶ θυσίας¹⁰ καθίσταται:¹¹ ὅθεν¹² ἀναγκαῖον¹³ ἔχειν τι καὶ
τούτον ὃ προσενέγκῃ. Εἰ μὲν γὰρ ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν ἱερεὺς, ὄντων **4**
τῶν ἱερέων τῶν προσφερόντων κατὰ τὸν νόμον τὰ δῶρα,⁹ οἵτινες **5**
ὑποδείγματι¹⁴ καὶ σκιᾷ¹⁵ λατρεύουσιν¹⁶ τῶν ἐπουρανίων,¹⁷ καθὼς
κεχρημάτισται¹⁸ Μωϋσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν¹⁹ τὴν σκηνήν,⁶ Ὅρα,
γὰρ φησιν, ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον²⁰ τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ
ὄρει. Νυνὶ²¹ δὲ διαφορωτέρας²² τέτυχεν²³ λειτουργίας,²⁴ ὅσῳ καὶ **6**
κρείττονός²⁵ ἐστὶν διαθήκης μεσίτης,²⁶ ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν²⁵
ἐπαγγελίαις νενομοθέτῃται.²⁷ Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος,²⁸ **7**
οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος. Μεμφόμενος²⁹ γὰρ αὐτοῖς λέγει, **8**
Ἰδοὺ, ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ συντελέσω³⁰ ἐπὶ τὸν οἶκον
Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα³¹ διαθήκην καινὴν: οὐ κατὰ τὴν **9**

¹ ὀρκωμοσία, ας, ἡ, oath, taking of an oath. ² τελειόω, fill, fulfill. ³ κεφάλαιον, ου, τό, main thing, main point. ⁴ μεγαλowsύνη, ης, ἡ, greatness, majesty. ⁵ λειτουργός, ου, ὁ, minister, servant. ⁶ σκηνή, ης, ἡ, tent, tabernacle. ⁷ ἀληθινός, true, genuine. ⁸ πῆγνυμι, make firm, put together. ⁹ δῶρον, ου, τό, gift, present. ¹⁰ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ¹¹ καθίστημι, set, constitute. ¹² ὅθεν, from where, from which. ¹³ ἀναγκαῖος, necessary, essential. ¹⁴ ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. ¹⁵ σκιά, ας, ἡ, shadow, thick darkness. ¹⁶ λατρεύω, serve, worship. ¹⁷ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ¹⁸ χρηματίζω, instruct, reveal. ¹⁹ ἐπιτελέω, complete, perform. ²⁰ τύπος, ου, ὁ, mark, example. ²¹ νυνί, now, already. ²² διάφορος, various, different. ²³ τυγχάνω, obtain, happen. ²⁴ λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry. ²⁵ κρείττων, stronger, more excellent. ²⁶ μεσίτης, ου, ὁ, mediator, go-between. ²⁷ νομοθετέω, ordain, enact. ²⁸ ἄμεμπτος, blameless. ²⁹ μέμφομαι, find fault with, blame. ³⁰ συντελέω, complete, accomplish. ³¹ Ἰούδα, ὁ, Judah, Judas.

διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου¹
 μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν² αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου·³ ὅτι αὐτοὶ
 οὐκ ἐνέμειναν⁴ ἐν τῇ διαθήκῃ μου, καὶ γὰρ ἡμέλησα⁵ αὐτῶν, λέγει
 κύριος. Ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι⁶ τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ 10
 τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν⁷
 αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω⁸ αὐτούς· καὶ ἔσομαι αὐτοῖς
 εἰς θεόν, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν. Καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν 11
 ἕκαστος τὸν πολίτην⁹ αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων,
 Γνώθι τὸν κύριον· ὅτι πάντες εἰδήσουσιν με, ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν ἕως
 μεγάλου αὐτῶν. Ὅτι ἴλεως¹⁰ ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις¹¹ αὐτῶν, καὶ τῶν 12
 ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν¹² αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ¹³ ἔτι. Ἐν 13
 τῷ λέγειν, Καινήν, πεπαλαίωκεν¹⁴ τὴν πρώτην. Τὸ δὲ παλαιούμενον
 καὶ γηράσκον,¹⁵ ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.¹⁶

Εἶχεν μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιοῦματα¹⁷ λατρείας,¹⁸ τό τε ἅγιον 9
 κοσμικόν.¹⁹ Σκηνὴ²⁰ γὰρ κατεσκευάσθη²¹ ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἢ τε λυχνία²² 2
 καὶ ἡ τράπεζα²³ καὶ ἡ πρόθεσις²⁴ τῶν ἄρτων, ἣτις λέγεται ἅγια. Μετὰ 3
 δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα²⁵ σκηνή²⁰ ἡ λεγομένη ἅγια ἁγίων, 4
 χρυσοῦν²⁶ ἔχουσα θυμιατήριον,²⁷ καὶ τὴν κιβωτὸν²⁸ τῆς διαθήκης
 περικεκαλυμμένην²⁹ πάντοθεν³⁰ χρυσίῳ,³¹ ἐν ᾗ στάμνος³² χρυσῇ²⁶

¹ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ² ἐξάγω, lead out. ³ Αἴγυπτος, ου, ἡ, Egypt. ⁴ ἐμμένω, persevere, remain (in). ⁵ ἀμελέω, neglect, be unconcerned. ⁶ διατίθεμαι, appoint, make. ⁷ διάνοια, ας, ἡ, mind, understanding. ⁸ ἐπιγράφω, write upon, inscribe. ⁹ πολίτης, ου, ὁ, citizen. ¹⁰ ἴλεως, gracious, merciful. ¹¹ ἀδικία, ας, ἡ, unrighteousness. ¹² ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ¹³ μινῃσκομαι, remember, recall. ¹⁴ παλαιόω, make or become old, obsolete. ¹⁵ γηράσκω, grow old, become old. ¹⁶ ἀφανισμός, ου, ὁ, vanishing, disappearing. ¹⁷ δικαιοῦμα, τος, τό, regulation, righteous deed. ¹⁸ λατρεία, ας, ἡ, service, divine worship. ¹⁹ κοσμικός, earthly, worldly. ²⁰ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ²¹ κατασκευάζω, prepare, build. ²² λυχνία, ας, ἡ, lampstand. ²³ τράπεζα, ης, ἡ, table. ²⁴ πρόθεσις, εως, ἡ, setting forth, purpose. ²⁵ καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ²⁶ χρυσοῦς, golden. ²⁷ θυμιατήριον, ου, τό, altar of incense, censer. ²⁸ κιβωτός, ου, ἡ, wooden box, ark. ²⁹ περικαλύπτω, cover, conceal. ³⁰ πάντοθεν, on all sides, from all sides. ³¹ χρυσίον, ου, τό, gold, golden ornament. ³² στάμνος, ου, ἡ, jar, jar or vase.

ἔχουσα τὸ μάννα,¹ καὶ ἡ ῥάβδος² Ἀαρὼν ἢ βλαστήσασα,³ καὶ αἱ
 πλάκες⁴ τῆς διαθήκης· ὑπεράνω⁵ δὲ αὐτῆς Χερουβὶμ⁶ δόξης⁵
 κατασκιάζοντα⁷ τὸ ἱλαστήριον·⁸ περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ
 μέρος. Τούτων δὲ οὕτως κατεσκευασμένων,⁹ εἰς μὲν τὴν πρώτην⁶
 σκηνὴν¹⁰ διὰ παντὸς εἰσίσιν¹¹ οἱ ἱερεῖς, τὰς λατρείας¹² ἐπιτελοῦντες·¹³
 εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ¹⁴ τοῦ ἐνιαυτοῦ¹⁵ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ⁷
 χωρὶς αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ
 ἀγνοημάτων·¹⁶ τοῦτο δηλοῦντος¹⁷ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω¹⁸
 πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδόν, ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς¹⁰ ἐχούσης
 στάσιν·¹⁹ ἣτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεσθηκότα,²⁰ καθ' ὃν⁹
 δῶρά²¹ τε καὶ θυσίαι²² προσφέρονται, μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν
 τελειῶσαι²³ τὸν λατρεύοντα,²⁴ μόνον ἐπὶ βρώμασιν²⁵ καὶ πόμασιν²⁶
 καὶ διαφόροις²⁷ βαπτισμοῖς²⁸ καὶ δικαιώμασιν²⁹ σαρκός, μέχρι³⁰
 καιροῦ διορθώσεως³¹ ἐπικείμενα.³²

Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, διὰ τῆς¹¹
 μείζονος καὶ τελειοτέρας³³ σκηνῆς,¹⁰ οὐ χειροποιήτου,³⁴ τοῦτ' ἔστιν,
 οὐ ταύτης τῆς κτίσεως,³⁵ οὐδὲ δι' αἵματος τράγων³⁶ καὶ μόσχων,³⁷ διὰ¹²
 δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ³⁸ εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν

¹ μάννα, τό, manna. ² ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. ³ βλαστήσασα, sprout, produce. ⁴ πλάξ, πλακός, ἡ, tablet, table. ⁵ ὑπεράνω, high above (gen), far above. ⁶ χερουβὶμ, τό, cherubim. ⁷ κατασκιάζω, overshadow. ⁸ ἱλαστήριον, ου, τό, sin offering, covering. ⁹ κατασκευάζω, prepare, build. ¹⁰ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ¹¹ εἰσείμι, enter, go in. ¹² λατεία, ας, ἡ, service, divine worship. ¹³ ἐπιτελέω, complete, perform. ¹⁴ ἅπαξ, once, once for all. ¹⁵ ἐνιαυτός, οὐ, ὁ, year. ¹⁶ ἀγνόημα, τος, τό, sin of ignorance. ¹⁷ δηλόω, show, make clear. ¹⁸ μήπω, not yet. ¹⁹ στάσις, εως, ἡ, standing, rebellion. ²⁰ ἐνίστημι, be present, place in or upon. ²¹ δῶρον, ου, τό, gift, present. ²² θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ²³ τελειόω, fill, fulfill. ²⁴ λατρεύω, serve, worship. ²⁵ βρώμα, τος, τό, food, food of any kind. ²⁶ πόμα, τος, τό, drink. ²⁷ διάφορος, various, different. ²⁸ βαπτισμός, οὐ, ὁ, washing, cleansing. ²⁹ δικαίωμα, τος, τό, regulation, righteous deed. ³⁰ μέχρι, until, as far as (gen). ³¹ διορθώσις, εως, ἡ, reformation, new order. ³² ἐπικείμεναι, lie on, lie upon. ³³ τέλειος, complete, perfect. ³⁴ χειροποίητος, made by hand, done or made with hands. ³⁵ κτίσις, εως, ἡ, creation, creature. ³⁶ τράγος, ου, ὁ, male goat. ³⁷ μόσχος, ου, ὁ, calf. ³⁸ ἐφάπαξ, once for all, once.

λύτρωσιν¹ εὐράμενος. Εἰ γὰρ τὸ αἷμα ταύρων² καὶ τράγων,³ καὶ 13
 σποδὸς⁴ δαμάλεως⁵ ραντίζουσα⁶ τοὺς κεκοινωμένους,⁷ ἀγιάζει⁸ πρὸς
 τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα,⁹ πόσω¹⁰ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ χριστοῦ, 14
 ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον¹¹ τῷ θεῷ,
 καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, εἰς τὸ λατρεύειν¹²
 θεῷ ζῶντι; Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης¹³ ἐστίν, ὅπως, 15
 θανάτου γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν¹⁴ τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ
 παραβάσεων,¹⁵ τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου
 κληρονομίας.¹⁶ Ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη¹⁷ φέρεσθαι τοῦ 16
 διαθεμένου.¹⁸ Διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία,¹⁹ ἐπεὶ²⁰ μήποτε²¹ 17
 ἰσχύει²² ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος.¹⁸ Ὅθεν²³ οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος 18
 ἐγκεκαίνισται.²⁴ Λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ νόμον ὑπὸ 19
 Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβῶν τὸ αἷμα τῶν μόσχων²⁵ καὶ τράγων,³
 μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου²⁶ κοκκίνου²⁷ καὶ ὑσσώπου,²⁸ αὐτό τε τὸ βιβλίον
 καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐρράντισεν,⁶ λέγων, Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς 20
 διαθήκης ἧς ἐνετείλατο²⁹ πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός. Καὶ τὴν σκηνὴν³⁰ δὲ καὶ 21
 πάντα τὰ σκεύη³¹ τῆς λειτουργίας³² τῷ αἵματι ὁμοίως ἐρράντισεν.⁶ 22
 Καὶ σχεδὸν³³ ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς
 αἵματεκχυσίας³⁴ οὐ γίνεται ἄφεσις.³⁵

¹ λύτρωσις, εως, ἡ, ransoming, redemption. ² ταῦρος, ου, ὁ, bull, ox. ³ τράγος, ου, ὁ, male goat. ⁴ σποδός, ου, ἡ, ashes. ⁵ δάμαλις, εως, ἡ, heifer, young cow. ⁶ ραντίζω, sprinkle, cleanse. ⁷ κοινώω, make common, defile. ⁸ ἀγιάζω, make holy, consecrate. ⁹ καθαρότης, ητος, ἡ, purity, cleansing. ¹⁰ πόσος, how many? how great? ¹¹ ἄμωμος, without blemish, blameless. ¹² λατρεύω, serve, worship. ¹³ μεσίτης, ου, ὁ, mediator, go-between. ¹⁴ ἀπολύτρωσις, εως, ἡ, redemption, deliverance. ¹⁵ παράβασις, εως, ἡ, going aside, transgression. ¹⁶ κληρονομία, ας, ἡ, inheritance. ¹⁷ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ¹⁸ διατίθεμαι, appoint, make. ¹⁹ βέβαιος, firm, secure. ²⁰ ἐπεὶ, when, since. ²¹ μήποτε, never, lest perchance. ²² ἰσχύω, be strong, able. ²³ ὅθεν, from where, from which. ²⁴ ἐγκαινίζω, renew, inaugurate. ²⁵ μόσχος, ου, ὁ, calf. ²⁶ ἔριον, ου, τό, wool. ²⁷ κόκκινος, scarlet, crimson. ²⁸ ὑσσώπος, ου, ὁ, hyssop. ²⁹ ἐντέλλομαι, command, give orders. ³⁰ σκηνή, ης, ἡ, tent, tabernacle. ³¹ σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ³² λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry. ³³ σχεδόν, almost, nearly. ³⁴ αἵματεκχυσία, ας, ἡ, shedding of blood. ³⁵ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness.

Ἀνάγκη¹ οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα² τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τούτοις 23
 καθαρίζεσθαι, αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια³ κρείττοσιν⁴ θυσίαις⁵ παρὰ
 ταύτας. Οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα⁶ ἅγια εἰσῆλθεν ὁ χριστός, ἀντίτυπα⁷ 24
 τῶν ἀληθινῶν,⁸ ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι⁹ τῷ
 προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν: οὐδ' ἵνα πολλάκις¹⁰ προσφέρῃ ἑαυτόν, 25
 ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν¹¹ ἐν αἵματι
 ἀλλοτρίῳ:¹² ἐπεὶ¹³ ἔδει αὐτὸν πολλάκις¹⁰ παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς¹⁴ 26
 κόσμου: νῦν δὲ ἅπαξ¹⁵ ἐπὶ συντελείᾳ¹⁶ τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησιν¹⁷
 ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας⁵ αὐτοῦ πεφανέρωται. Καὶ καθ' ὅσον 27
 ἀπόκειται¹⁸ τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ¹⁵ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις: 28
 οὕτως καὶ ὁ χριστός, ἅπαξ¹⁵ προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν¹⁹
 ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν
 ἀπεκδεχομένοις,²⁰ εἰς σωτηρίαν.

Σκιὰν²¹ γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν 10
 εἰκόνα²² τῶν πραγμάτων,²³ κατ' ἐνιαυτὸν¹¹ ταῖς αὐταῖς θυσίαις⁵ ἃς
 προσφέρουσιν εἰς τὸ διηνεκές,²⁴ οὐδέποτε²⁵ δύνανται τοὺς
 προσερχομένους τελειῶσαι.²⁶ Ἐπεὶ¹³ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο²⁷ 2
 προσφερόμεναι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνειδήσιν ἁμαρτιῶν τοὺς
 λατρεύοντας,²⁸ ἅπαξ¹⁵ κεκαθαρμένους;²⁹ Ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις³⁰ 3

¹ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ² ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. ³ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ⁴ κρείττων, stronger, more excellent. ⁵ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ⁶ χειροποίητος, made by hand, done or made with hands. ⁷ ἀντίτυπος, struck back, corresponding to. ⁸ ἀληθινός, true, genuine. ⁹ ἐμφανίζω, manifest, disclose. ¹⁰ πολλάκις, often, many times. ¹¹ ἐνιαυτός, οὗ, ὁ, year. ¹² ἀλλότριος, strange, foreign. ¹³ ἐπεὶ, when, since. ¹⁴ καταβολή, ἧς, ἡ, foundation, depositing. ¹⁵ ἅπαξ, once, once for all. ¹⁶ συντέλεια, ας, ἡ, completion, end. ¹⁷ ἀθέτησις, εως, ἡ, setting aside, annulment. ¹⁸ ἀπόκειμαι, be laid up, put away. ¹⁹ ἀναφέρω, bring up, offer. ²⁰ ἀπεκδέχομαι, await eagerly, expect eagerly. ²¹ σκιά, ἃς, ἡ, shadow, thick darkness. ²² εἰκὼν, ὄνος, ἡ, image, likeness. ²³ πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ²⁴ διηνεκής, continuous, perpetual. ²⁵ οὐδέποτε, never. ²⁶ τελειόω, fill, fulfill. ²⁷ παύω, cause to cease. ²⁸ λατρεύω, serve, worship. ²⁹ καθαίρω, make clean, clear. ³⁰ ἀνάμνησις, εως, ἡ, remembrance, reminder.

ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν·¹ ἀδύνατον² γὰρ αἷμα ταύρων³ καὶ τράγων⁴ 4
 ἀφαιρεῖν⁵ ἁμαρτίας. Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει, Θυσίαν⁶ 5
 καὶ προσφορὰν⁷ οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω⁸ μοι· 6
 ὀλοκαυτώματα⁹ καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ εὐδόκησας·¹⁰ τότε εἶπον, Ἰδοὺ, 7
 ἦκω¹¹ – ἐν κεφαλίδι¹² βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ – τοῦ ποιῆσαι, ὁ
 θεός, τὸ θέλημά σου. Ἀνώτερον¹³ λέγων ὅτι Θυσίαν⁶ καὶ προσφορὰν⁷ 8
 καὶ ὀλοκαυτώματα⁹ καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας, οὐδὲ
 εὐδόκησας¹⁰ – αἵτινες κατὰ τὸν νόμον προσφέρονται – τότε εἶρηκεν, 9
 Ἰδοὺ, ἦκω¹¹ τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου. Ἀναιρεῖ¹⁴ τὸ πρῶτον,
 ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ. Ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι¹⁵ ἐσμέν, οἱ διὰ 10
 τῆς προσφορᾶς⁷ τοῦ σώματος Ἰησοῦ χριστοῦ ἐφάπαξ.¹⁶ Καὶ πᾶς μὲν 11
 ἱερεὺς ἔστηκεν καθ' ἡμέραν λειτουργῶν,¹⁷ καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις¹⁸
 προσφέρων θυσίας,⁶ αἵτινες οὐδέποτε¹⁹ δύνανται περιελεῖν²⁰ ἁμαρτίας·
 αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν⁶ εἰς τὸ διηνεκές,²¹ 12
 ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος²² ἕως τεθῶσιν οἱ 13
 ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον²³ τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Μιᾶ γὰρ προσφορᾶ⁷ 14
 τετελείωκεν²⁴ εἰς τὸ διηνεκές²¹ τοὺς ἁγιαζομένους.¹⁵ Μαρτυρεῖ δὲ 15
 ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· μετὰ γὰρ τὸ προειρηκέναι,²⁵ Αὕτη ἡ 16
 διαθήκη ἦν διαθήσομαι²⁶ πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας, λέγει
 κύριος, διδοὺς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῶν διανοιῶν²⁷

¹ ἐνιαυτός, οὐ, ὁ, year. ² ἀδύνατος, impossible, unable. ³ ταῦρος, οὐ, ὁ, bull, ox. ⁴ τράγος, οὐ, ὁ, male goat. ⁵ ἀφαιρέω, take away, smite off. ⁶ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ⁷ προσφορά, ᾱς, ἡ, offering, sacrifice. ⁸ καταρτίζω, mend, fit. ⁹ ὀλοκαύτωμα, τος, τό, whole burnt offering. ¹⁰ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ¹¹ ἦκω, I have come, I am present. ¹² κεφαλὴς, ἰδος, ἡ, roll of a book, roll. ¹³ ἀνώτερον, higher, more honorable place. ¹⁴ ἀναιρέω, take up, kill. ¹⁵ ἁγιάζω, make holy, consecrate. ¹⁶ ἐφάπαξ, once for all, once. ¹⁷ λειτουργέω, minister, serve. ¹⁸ πολλάκις, often, many times. ¹⁹ οὐδέποτε, never. ²⁰ περιαιρέω, cast off, take away. ²¹ διηνεκής, continuous, perpetual. ²² ἐκδέχομαι, await, expect. ²³ ὑποπόδιον, οὐ, τό, footstool. ²⁴ τελείωω, fill, fulfill. ²⁵ προλέγω, say beforehand, forewarn. ²⁶ διατίθεμαι, appoint, make. ²⁷ διάνοια, ας, ἡ, mind, understanding.

αὐτῶν ἐπιγράψω¹ αὐτούς· καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν 17
 ἀνομιῶν² αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ³ ἔτι. Ὅπου δὲ ἄφεσις⁴ τούτων, οὐκέτι 18
 προσφορὰ⁵ περὶ ἁμαρτίας.

Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον⁶ τῶν ἁγίων ἐν τῷ 19
 αἵματι Ἰησοῦ, ἣν ἐνεκαίνισεν⁷ ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον⁸ καὶ ζῶσαν, διὰ 20
 τοῦ καταπετάσματος,⁹ τοῦτ' ἔστιν, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἱερέα 21
 μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς¹⁰ 22
 καρδίας ἐν πληροφορίᾳ¹¹ πίστεως, ἑρραντισμένοι¹² τὰς καρδίας ἀπὸ
 συνειδήσεως πονηρᾶς, καὶ λελουμένοι¹³ τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ·¹⁴ 23
 κατέχωμεν¹⁵ τὴν ὁμολογίαν¹⁶ τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ,¹⁷ πιστὸς γὰρ ὁ
 ἐπαγγελιάμενος·¹⁸ καὶ κατανοῶμεν¹⁹ ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν²⁰ 24
 ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων, μὴ ἐγκαταλείποντες²¹ τὴν ἐπισυναγωγὴν²² 25
 ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος²³ τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες, καὶ τοσοῦτῳ²⁴
 μᾶλλον, ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσιν τὴν ἡμέραν.

Ἐκουσίως²⁵ γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν²⁶ 26
 τῆς ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται²⁷ θυσία,²⁸ φοβερὰ²⁹ 27
 δέ τις ἐκδοχὴ³⁰ κρίσεως, καὶ πυρὸς ζῆλος³¹ ἐσθίειν μέλλοντος τοῦς
 ὑπεναντίους.³² Ἀθετήσας³³ τὸν νόμον Μωϋσέως χωρὶς οἰκτιρμῶν³⁴ ἐπὶ 28

¹ ἐπιγράφω, write upon, inscribe. ² ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ³ μιμνήσκομαι, remember, recall. ⁴ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ⁵ προσφορά, ας, ἡ, offering, sacrifice. ⁶ εἴσοδος, ου, ἡ, entrance, entering. ⁷ ἐγκαίνιζω, renew, inaugurate. ⁸ πρόσφατος, new, recent. ⁹ καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ¹⁰ ἀληθινός, true, genuine. ¹¹ πληροφορία, ας, ἡ, full assurance, certainty. ¹² ῥαντίζω, sprinkle, cleanse. ¹³ λούω, bathe, wash. ¹⁴ καθαρός, clean, pure. ¹⁵ κατέχω, hold back, hold fast. ¹⁶ ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. ¹⁷ ἀκλινής, without wavering, unbent. ¹⁸ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ¹⁹ κατανοέω, observe, understand. ²⁰ παροξυσμός, ου, ὁ, stimulation, provocation. ²¹ ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake. ²² ἐπισυναγωγὴ, ἡς, ἡ, meeting, assembling. ²³ ἔθος, ους, τό, custom. ²⁴ τοσοῦτος, so great, so much. ²⁵ ἐκουσίως, voluntarily, willingly. ²⁶ ἐπίγνωσις, εως, ἡ, knowledge, discernment. ²⁷ ἀπολείπω, leave, leave behind. ²⁸ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ²⁹ φοβερός, fearful, terrible. ³⁰ ἐκδοχή, ἡς, ἡ, expectation, waiting for. ³¹ ζῆλος, ου, ὁ, zeal, jealousy. ³² ὑπεναντίος, opposed, contrary. ³³ ἀθετέω, reject, annul. ³⁴ οἰκτιρμός, ου, ὁ, compassion, pity.

δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει: πόσω,¹ δοκεῖτε, χείρονος² 29
 ἀξιωθήσεται³ τιμωρίας⁴ ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσας,⁵ καὶ τὸ
 αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν⁶ ἡγησάμενος⁷ ἐν ᾧ ἡγιάσθη,⁸ καὶ τὸ
 πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας;⁹ Οἶδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα, Ἐμοὶ 30
 ἐκδίκησις,¹⁰ ἐγὼ ἀνταποδώσω,¹¹ λέγει κύριος: καὶ πάλιν, κύριος
 κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ. Φοβερὸν¹² τὸ ἐμπεσεῖν¹³ εἰς χεῖρας θεοῦ 31
 ζῶντος.

Ἀναμιμνήσκεσθε¹⁴ δὲ τὰς πρότερον¹⁵ ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες¹⁶ 32
 πολλὴν ἄθλησιν¹⁷ ὑπεμείνατε¹⁸ παθημάτων: τοῦτο μὲν, ὀνειδισμοῖς 33
 τε καὶ θλίψεσιν θεατριζόμενοι:²¹ τοῦτο δέ, κοινωνοὶ²² τῶν οὕτως
 ἀναστρεφόμενων²³ γεννηθέντες. Καὶ γὰρ τοῖς δεσμοῖς²⁴ μου 34
 συνεπαθήσατε,²⁵ καὶ τὴν ἀρπαγὴν²⁶ τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ
 χαρᾶς προσεδέξασθε,²⁷ γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοῖς κρείττονα²⁸
 ὑπαρξιν²⁹ ἐν οὐρανοῖς καὶ μένουσαν. Μὴ ἀποβάλητε³⁰ οὖν τὴν 35
 παρρησίαν ὑμῶν, ἥτις ἔχει μισθαποδοσίαν³¹ μεγάλην. Ὑπομονῆς 36
 γὰρ ἔχετε χρεῖαν, ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες κομίσησθε³²
 τὴν ἐπαγγελίαν. Ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, Ὁ ἐρχόμενος ἤξει,³³ καὶ 37
 οὐ χρονιεῖ.³⁴ Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται: καὶ ἐὰν ὑποστείληται,³⁵ 38

¹ πόσος, how many? how great? ² χείρων, worse. ³ ἀξίω, consider worthy. ⁴ τιμωρία, ας, ἡ, punishment, penalty. ⁵ καταπατέω, trample under foot. ⁶ κοινός, common, unclean. ⁷ ἡγέομαι, lead, be chief. ⁸ ἀγιάζω, make holy, consecrate. ⁹ ἐνυβρίζω, insult, outrage. ¹⁰ ἐκδίκησις, εως, ἡ, vengeance, vindication. ¹¹ ἀνταποδίδωμι, recompense, repay. ¹² φοβερός, fearful, terrible. ¹³ ἐμπίπτω, fall into, fall in. ¹⁴ ἀναμιμνήσκω, remind, remember. ¹⁵ πρότερον, formerly, before. ¹⁶ φωτίζω, give light, enlighten. ¹⁷ ἄθλησις, εως, ἡ, contest, conflict. ¹⁸ ὑπομένω, tarry, endure. ¹⁹ πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ²⁰ ὀνειδισμός, οὐ, ὁ, reproach, reviling. ²¹ θεατρίζω, put to shame, expose publicly. ²² κοινωνός, οὐ, ὁ, partner, sharer. ²³ ἀναστρέφω, return, live. ²⁴ δεσμός, οὐ, ὁ, chain, bond. ²⁵ συμπαθέω, sympathize with, have compassion on. ²⁶ ἀρπαγή, ἡς, ἡ, plunder, robbery. ²⁷ προσδέχομαι, receive, wait for. ²⁸ κρείττων, stronger, more excellent. ²⁹ ὑπαρξίς, εως, ἡ, existence, subsistence. ³⁰ ἀποβάλλω, throw away, cast aside. ³¹ μισθαποδοσία, ας, ἡ, recompense, reward. ³² κομίζω, receive, bring. ³³ ἤκω, have come, am present. ³⁴ χρονίζω, spend or take time, delay. ³⁵ ὑποστέλλω, draw back, withdraw.

οὐκ εὐδοκεῖ¹ ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ. Ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς² 39
εἰς ἀπώλειαν,³ ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν⁴ ψυχῆς.

Ἔστιν δὲ πίστις ἐλπίζομένων ὑπόστασις,⁵ πραγμάτων⁶ ἔλεγχος⁷ οὐ 11
βλεπομένων. Ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. Πίστει 2
νοοῦμεν⁸ κατηρτίσθαι⁹ τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ
φαινομένων τὰ βλεπόμενα γεγονέναι. Πίστει πλείονα θυσίαν¹⁰ Ἄβελ 4
παρὰ Κάϊν¹¹ προσήνεγκεν τῷ θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος,
μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις¹² αὐτοῦ τοῦ θεοῦ: καὶ δι' αὐτῆς
ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖται. Πίστει Ἐνῶχ μετετέθη¹³ τοῦ μὴ ἰδεῖν 5
θάνατον, καὶ οὐχ εὐρίσκετο, διότι¹⁴ μετέθηκεν¹³ αὐτὸν ὁ θεός: πρὸ
γὰρ τῆς μεταθέσεως¹⁵ αὐτοῦ μεμαρτύρηται εὐηρεστηκέναι¹⁶ τῷ θεῷ: 6
χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον¹⁷ εὐαρεστήσαι: ¹⁶πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν
προσερχόμενον τῷ θεῷ, ὅτι ἔστιν, καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν¹⁸ αὐτὸν
μισθαποδότης¹⁹ γίνεται. Πίστει χρηματισθεῖς²⁰ Νῶε²¹ περὶ τῶν 7
μηδέπω²² βλεπομένων, εὐλαβηθεῖς²³ κατεσκεύασεν²⁴ κιβωτὸν²⁵ εἰς
σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ: δι' ἧς κατέκρινεν²⁶ τὸν κόσμον, καὶ τῆς
κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος.²⁷ Πίστει καλούμενος 8
Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν²⁸ ἐξελθεῖν εἰς τὸν τόπον ὃν ἡμέλλεν λαμβάνειν
εἰς κληρονομίαν,²⁹ καὶ ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενος³⁰ ποῦ ἔρχεται. Πίστει 9

¹ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ² ὑποστολή, ἡς, ἡ, hesitancy, timidity. ³ ἀπώλεια, ας, ἡ, destruction, ruin. ⁴ περιποίησις, εως, ἡ, preservation, acquisition. ⁵ ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ⁶ πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ⁷ ἔλεγχος, ου, ὁ, proof, conviction. ⁸ νοέω, understand, consider. ⁹ καταρτίζω, mend, fit. ¹⁰ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ¹¹ Κάϊν, ὁ, Cain. ¹² δῶρον, ου, τό, gift, present. ¹³ μετατίθμι, transfer, change. ¹⁴ διότι, because, on this account. ¹⁵ μετάθεσις, εως, ἡ, change, removal. ¹⁶ εὐαρεστέω, be pleasing, pleased. ¹⁷ ἀδύνατος, impossible, unable. ¹⁸ ἐκζητέω, seek out, inquire. ¹⁹ μισθαποδότης, ου, ὁ, rewarder. ²⁰ χρηματίζω, instruct, reveal. ²¹ Νῶε, ὁ, Noah. ²² μηδέπω, not yet. ²³ εὐλαβέομαι, reverence, respect. ²⁴ κατασκευάζω, prepare, build. ²⁵ κιβωτός, οὔ, ἡ, wooden box, ark. ²⁶ κατακρίνω, condemn. ²⁷ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ²⁸ ὑπακούω, obey, listen. ²⁹ κληρονομία, ας, ἡ, inheritance. ³⁰ ἐπίσταμαι, understand, know.

παρώκησεν¹ εἰς γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ὡς ἀλλοτρίαν,² ἐν σκηναῖς³
κατοικήσας μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, τῶν συγκληρονόμων⁴ τῆς
ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς· ἐξεδέχετο⁵ γὰρ τὴν τοὺς θεμελίου⁶ ἔχουσαν 10
πόλιν, ἣς τεχνίτης⁷ καὶ δημιουργὸς⁸ ὁ θεός. Πίστει καὶ αὐτὴ Σάρρα⁹ 11
δύναμιν εἰς καταβολὴν¹⁰ σπέρματος ἔλαβεν, καὶ παρὰ καιρὸν
ἡλικίας¹¹ ἔτεκεν,¹² ἐπεὶ¹³ πιστὸν ἡγήσατο¹⁴ τὸν ἐπαγγειλάμενον.¹⁵ Διὸ 12
καὶ ἄφ' ἐνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένου,¹⁶ καθὼς τὰ
ἄστρα¹⁷ τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει, καὶ ὡς ἡ ἄμμος¹⁸ ἢ παρὰ τὸ χεῖλος¹⁹
τῆς θαλάσσης ἢ ἀναρίθμητος.²⁰

Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ λαβόντες τὰς ἐπαγγελίας, 13
ἀλλὰ πόρρωθεν²¹ αὐτὰς ἰδόντες, καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ
ὁμολογήσαντες²² ὅτι ξένοι²³ καὶ παρεπίδημοί²⁴ εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. Οἱ 14
γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν²⁵ ὅτι πατρίδα²⁶ ἐπιζητοῦσιν.²⁷ 15
Καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνευσον²⁸ ἄφ' ἧς ἐξῆλθον, εἶχον ἂν καιρὸν
ἀνακάμψαι.²⁹ Νῦν δὲ κρείττονος³⁰ ὀρέγονται,³¹ τοῦτ' ἔστιν, 16
ἐπουρανίου.³² διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται³³ αὐτοὺς ὁ θεός, θεὸς
ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν· ἡτοίμασεν γὰρ αὐτοῖς πόλιν.

¹ παροικέω, live a stranger, sojourn. ² ἀλλότριος, strange, foreign. ³ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ⁴ συγκληρονόμος, fellow heir, joint heir. ⁵ ἐκδέχομαι, await, expect. ⁶ θεμέλιος, οὐ, ὁ, foundation. ⁷ τεχνίτης, οὐ, ὁ, craftsman, artisan. ⁸ δημιουργός, οὐ, ὁ, builder, maker. ⁹ Σάρρα, ας, ἡ, Sarah. ¹⁰ καταβολή, ἡς, ἡ, foundation, depositing. ¹¹ ἡλικία, ας, ἡ, maturity, age. ¹² τίκτω, give birth to, bear. ¹³ ἐπεὶ, when, since. ¹⁴ ἡγέομαι, lead, be chief. ¹⁵ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ¹⁶ νεκρώω, put to death, render weak. ¹⁷ ἄστρον, οὐ, τό, star. ¹⁸ ἄμμος, οὐ, ἡ, sand. ¹⁹ χεῖλος, οὐς, τό, lip, edge. ²⁰ ἀναρίθμητος, innumerable, uncountable. ²¹ πόρρωθεν, from a distance, at a distance. ²² ὁμολογέω, confess, profess. ²³ ξένος, strange, stranger. ²⁴ παρεπίδημος, οὐ, ὁ, sojourning in a strange place. ²⁵ ἐμφανίζω, manifest, disclose. ²⁶ πατρίς, ἰδος, ἡ, of one's fathers, fatherland. ²⁷ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ²⁸ μνημονεύω, remember, make mention of. ²⁹ ἀνακάμπω, turn back, return. ³⁰ κρείττων, stronger, more excellent. ³¹ ὀρέγω, stretch forth, long for. ³² ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ³³ ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed.

Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραάμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν 17
 μονογενῇ¹ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος,² πρὸς ὃν 18
 ἐλαλήθη, ὅτι Ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα· λογισάμενος ὅτι 19
 καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ θεός· ὅθεν³ αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ
 ἔκομίσατο.⁴ Πίστει περὶ μελλόντων εὐλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ 20
 καὶ τὸν Ἡσαῦ. Πίστει Ἰακώβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν 21
 Ἰωσήφ εὐλόγησεν, καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον⁵ τῆς ῥάβδου⁶
 αὐτοῦ. Πίστει Ἰωσήφ τελευτῶν⁷ περὶ τῆς ἐξόδου⁸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ 22
 ἐμνημόνευσεν,⁹ καὶ περὶ τῶν ὀστέων¹⁰ αὐτοῦ ἐνετείλατο.¹¹ Πίστει 23
 Μωϋσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη¹² τρίμηνον¹³ ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ,
 διότι¹⁴ εἶδον ἀστεῖον¹⁵ τὸ παιδίον· καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα¹⁶
 τοῦ βασιλέως. Πίστει Μωϋσῆς μέγας γενόμενος ἡρνήσατο λέγεσθαι 24
 υἱὸς θυγατρὸς¹⁷ Φαραώ,¹⁸ μᾶλλον ἐλόμενος¹⁹ συγκακουχεῖσθαι²⁰ τῷ 25
 λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον²¹ ἔχειν ἀμαρτίας ἀπόλαυσιν·²² μείζονα 26
 πλοῦτον²³ ἡγησάμενος²⁴ τῶν Αἰγύπτου²⁵ θησαυρῶν²⁶ τὸν ὀνειδισμόν²⁷
 τοῦ χριστοῦ· ἀπέβλεπεν²⁸ γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν.²⁹ Πίστει 27
 κατέλιπεν³⁰ Αἴγυπτον,²⁵ μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν³¹ τοῦ βασιλέως· τὸν
 γὰρ ἀόρατον³² ὡς ὁρῶν ἐκαρτέρησεν.³³ Πίστει πεποίηκεν τὸ Πάσχα³⁴ 28
 καὶ τὴν πρόσχυσιν³⁵ τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρεύων³⁶ τὰ

¹ μονογενής, only begotten, only. ² ἀναδέχομαι, undertake, receive. ³ ὅθεν, from where, from which. ⁴ κομίζω, receive, bring. ⁵ ἄκρον, οὐ, τό, high point, boundary. ⁶ ῥάβδος, οὐ, ἡ, staff, rod. ⁷ τελευτάω, die, end. ⁸ ἐξόδος, οὐ, ἡ, departure, exodus. ⁹ μνημονεύω, remember, make mention of. ¹⁰ ὀστέον, τό, bone. ¹¹ ἐντέλλομαι, command, give orders. ¹² κρύπτω, conceal, hide. ¹³ τρίμηνος, of three months, lasting three months. ¹⁴ διότι, because, on this account. ¹⁵ ἀστεῖος, handsome, well-bred. ¹⁶ διάταγμα, τος, τό, edict, command. ¹⁷ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ¹⁸ Φαραώ, ὁ, Pharaoh. ¹⁹ αἰρέω, choose, prefer. ²⁰ συγκακουχέω, suffer ill-treatment with. ²¹ πρόσκαιρος, temporary, passing. ²² ἀπόλαυσις, εως, ἡ, enjoyment. ²³ πλοῦτος, οὐ, ὁ, wealth, riches. ²⁴ ἡγέομαι, lead, be chief. ²⁵ Αἴγυπτος, οὐ, ἡ, Egypt. ²⁶ θησαυρός, οὐ, ὁ, storehouse, treasure. ²⁷ ὀνειδισμός, οὐ, ὁ, reproach, reviling. ²⁸ ἀποβλέπω, look, pay attention. ²⁹ μισθαποδοσία, ας, ἡ, recompense, reward. ³⁰ καταλείπω, leave, leave behind. ³¹ θυμός, οὐ, ὁ, wrath, outburst of passion. ³² ἀόρατος, invisible, unseen. ³³ καρτερέω, be steadfast, endure. ³⁴ πάσχα, τό, passover, passover feast. ³⁵ πρόσχυσις, εως, ἡ, pouring, sprinkling. ³⁶ ὀλοθρεύω, destroy, ruin.

πρωτότοκα¹ θίγῃ² αὐτῶν. Πίστει διέβησαν³ τὴν Ἐρυθρὰν⁴ θάλασσαν 29
 ὡς διὰ ξηρᾶς·⁵ ἥς πείραν⁶ λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι⁷ κατεπόθησαν.⁸ 30
 Πίστει τὰ τεῖχῃ⁹ Ἱεριχὼ ἔπεσεν, κυκλωθέντα¹⁰ ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. 31
 Πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη¹¹ οὐ συναπώλετο¹² τοῖς ἀπειθήσασιν,¹³
 δεξαμένη τοὺς κατασκοπούς¹⁴ μετ' εἰρήνης. Καὶ τί ἔτι λέγω; 32
 Ἐπιλείψει¹⁵ γάρ με διηγούμενον¹⁶ ὁ χρόνος περὶ Γεδεών,¹⁷ Βαράκ¹⁸ τε
 καὶ Σαμψὼν καὶ Ἰεφθάε,¹⁹ Δαυίδ τε καὶ Σαμουὴλ καὶ τῶν προφητῶν:
 οἱ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο²⁰ βασιλείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην, 33
 ἐπέτυχον²¹ ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν²² στόματα λεόντων,²³ ἔσβεσαν²⁴ 34
 δύναμιν πυρός, ἔφυγον²⁵ στόματα μαχαίρας,²⁶ ἐνεδυναμώθησαν²⁷ ἀπὸ
 ἀσθενείας,²⁸ ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ²⁹ ἐν πολέμῳ,³⁰ παρεμβολὰς³¹
 ἔκλιναν³² ἄλλοτρίων.³³ Ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς 35
 νεκροὺς αὐτῶν: ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν,³⁴ οὐ προσδεξάμενοι³⁵ τὴν
 ἀπολύτρωσιν,³⁶ ἵνα κρείττονος³⁷ ἀναστάσεως τύχωσιν:³⁸ ἕτεροι δὲ 36
 ἐμπαιγμῶν³⁹ καὶ μαστίγων⁴⁰ πείραν⁶ ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν⁴¹ καὶ
 φυλακῆς: ἐλιθάσθησαν,⁴² ἐπρίσθησαν,⁴³ ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ⁴⁴ 37
 μαχαίρας²⁶ ἀπέθανον: περιῆλθον⁴⁵ ἐν μηλωταῖς,⁴⁶ ἐν αἰγείοις⁴⁷
 δέρμασιν,⁴⁸ ὑστερούμενοι,⁴⁹ θλιβόμενοι,⁵⁰ κακουχούμενοι⁵¹ – ὧν οὐκ 38

¹ πρωτότοκος, first-born. ² θιγγάνω, touch, handle. ³ διαβαίνω, go through, cross. ⁴ ἐρυθρός, red. ⁵ ξηρός, dry, withered. ⁶ πείρα, ας, ἡ, attempt, trial. ⁷ Αἰγύπτιος, Egyptian. ⁸ καταπίνω, drink down, swallow. ⁹ τεῖχος, οὗς, τό, wall. ¹⁰ κυκλόω, encircle, surround. ¹¹ πόρνη, ης, ἡ, prostitute. ¹² συναπόλλυμι, destroy with, perish along with. ¹³ ἀπειθέω, disbelieve, disobey. ¹⁴ κατασκοπεύω, ου, ό, spy. ¹⁵ ἐπιλείπω, fail, fall short. ¹⁶ διηγέομαι, relate fully, relate in full. ¹⁷ Γεδεών, ό, Gideon. ¹⁸ Βαράκ, ό, Barak. ¹⁹ Ἰεφθάε, ό, Jephthah. ²⁰ καταγωνίζομαι, conquer, defeat. ²¹ ἐπιτυγχάνω, obtain, attain. ²² φράσσω, stop, shut. ²³ λέων, οντος, ό, lion. ²⁴ σβέννυμι, quench, extinguish. ²⁵ φεύγω, flee, escape. ²⁶ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ²⁷ ἐνδυναμώω, strengthen, empower. ²⁸ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ²⁹ ἰσχυρός, strong, mighty. ³⁰ πόλεμος, ου, ό, war, battle. ³¹ παρεμβολή, ἡς, ἡ, camp, army. ³² κλίνω, cause to bend, bow. ³³ ἄλλοτριος, strange, foreign. ³⁴ τυμπανίζω, torment, torture. ³⁵ προσδέχομαι, receive, wait for. ³⁶ ἀπολύτρωσις, εως, ἡ, redemption, deliverance. ³⁷ κρείττων, stronger, more excellent. ³⁸ τυγχάνω, obtain, happen. ³⁹ ἐμπαιγμός, οὗ, ό, scorn, mocking. ⁴⁰ μαστίξ, ιγος, ἡ, whip, scourge. ⁴¹ δεσμός, οὗ, ό, chain, bond. ⁴² λιθάζω, throw stones, stone. ⁴³ πρίζω, saw (in two), saw. ⁴⁴ φόνος, ου, ό, murder, slaughter. ⁴⁵ περιέρχομαι, go about, go around. ⁴⁶ μηλωτή, ἡς, ἡ, sheepskin. ⁴⁷ αἶγιος, of a goat. ⁴⁸ δέρμα, τος, τό, skin, hide. ⁴⁹ ὑστερέω, lack, need. ⁵⁰ θλίβω, press, oppress. ⁵¹ κακουχέω, treat evilly.

ἦν ἄξιος ὁ κόσμος – ἐν ἐρημίαις¹ πλανώμενοι καὶ ὄρεσιν καὶ
 σπηλαιοῖς² καὶ ταῖς ὀπαῖς³ τῆς γῆς. Καὶ οὗτοι πάντες, μαρτυρηθέντες 39
 διὰ τῆς πίστεως, οὐκ ἐκομίσαντο⁴ τὴν ἐπαγγελίαν, τοῦ θεοῦ περὶ 40
 ἡμῶν κρεῖττον⁵ τι προβλεψαμένου,⁶ ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσιν.

Τοιγαροῦν⁸ καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον⁹ ἔχοντες περικείμενον¹⁰ ἡμῖν νέφος¹¹ 12
 μαρτύρων, ὄγκον¹² ἀποθέμενοι¹³ πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον¹⁴
 ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν¹⁵ τὸν προκείμενον¹⁶ ἡμῖν ἀγῶνα,¹⁷ 2
 ἀφορώντες¹⁸ εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν¹⁹ καὶ τελειωτὴν²⁰ Ἰησοῦν,
 ὅς, ἀντὶ²¹ τῆς προκειμένης¹⁶ αὐτῷ χαρᾶς, ὑπέμεινεν²² σταυρόν,²³
 αἰσχύνης²⁴ καταφρονήσας,²⁵ ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ
 κεκάθικεν. Ἀναλογίσασθε²⁶ γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα²² ὑπὸ 3
 τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς αὐτὸν ἀντιλογίαν,²⁷ ἵνα μὴ κάμητε²⁸ ταῖς ψυχαῖς
 ὑμῶν ἐκλύομενοι.²⁹ Οὐπω³⁰ μέχρι³¹ αἵματος ἀντικατέστητε³² πρὸς 4
 τὴν ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι: καὶ ἐκλέλησθε³⁴ τῆς παρακλήσεως, 5
 ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται,³⁶ Υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει³⁷ παιδείας³⁸
 κυρίου, μηδὲ ἐκλύου²⁹ ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος:³⁹ ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος 6
 παιδεύει:⁴⁰ μαστιγοῖ⁴¹ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται.⁴² Εἰς παιδείαν³⁸ 7

¹ ἐρημία, ας, ἡ, wilderness, desert. ² σπήλαιον, ου, τό, cave, den. ³ ὀπή, ἡς, ἡ, opening, hole. ⁴ κομίζω, receive, bring. ⁵ κρείττων, stronger, more excellent. ⁶ προβλέπομαι, foresee, provide. ⁷ τελειώω, fill, fulfill. ⁸ τοιγαροῦν, consequently, therefore. ⁹ τοσοῦτος, so great, so much. ¹⁰ περικείμεναι, be around, surround. ¹¹ νέφος, ους, τό, cloud, multitude. ¹² ὄγκος, ου, ὁ, bulk, encumbrance. ¹³ ἀποτίθημι, put off, lay aside. ¹⁴ εὐπερίστατος, easily ensnaring, easily entangling. ¹⁵ τρέχω, run, exercise myself. ¹⁶ πρόκειται, be set before, be exhibited. ¹⁷ ἀγών, ὄνος, ὁ, struggle, fight. ¹⁸ ἀφορώω, fix one's eyes, see. ¹⁹ ἀρχηγός, οὔ, ὁ, founder, leader. ²⁰ τελειωτής, οὔ, ὁ, perfecter, completer. ²¹ ἀντί, instead of, in place of. ²² ὑπομένω, tarry, endure. ²³ σταυρός, οὔ, ὁ, cross. ²⁴ αἰσχύνη, ἡς, ἡ, shame. ²⁵ καταφρονέω, think little of, despise. ²⁶ ἀναλογίζομαι, consider, think upon. ²⁷ ἀντιλογία, ας, ἡ, dispute, contradiction. ²⁸ κάμνω, be weary, ill. ²⁹ ἐκλύω, am unstrung, become weak. ³⁰ οὐπω, not yet. ³¹ μέχρι, until, as far as (gen). ³² ἀντικαθίστημι, oppose, resist. ³³ ἀνταγωνίζομαι, struggle, strive. ³⁴ ἐκλανθάνομαι, forget (altogether), forget entirely. ³⁵ παράκλησις, εως, ἡ, exhortation, consolation. ³⁶ διαλέγομαι, dispute, reason. ³⁷ ὀλιγώρῳ, regard lightly, despise. ³⁸ παιδεία, ας, ἡ, training, discipline. ³⁹ ἐλέγχω, convict, reprove. ⁴⁰ παιδεύω, teach, educate. ⁴¹ μαστιγώω, whip, lash. ⁴² παραδέχομαι, receive, accept.

ὑπομένετε,¹ ὥς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεός: τίς γάρ ἐστιν υἱὸς ὃν
οὐ παιδεύει² πατήρ; Εἰ δὲ χωρὶς ἐστε παιδείας,³ ἧς μέτοχοι⁴ γεγόνασιν 8
πάντες, ἄρα νόθοι⁵ ἐστέ καὶ οὐχ υἱοί. Εἴτα⁶ τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς 9
ἡμῶν πατέρας εἶχομεν παιδευτάς,⁷ καὶ ἐνετρεπόμεθα:⁸ οὐ πολλῶ
μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων, καὶ ζήσομεν; Οἱ 10
μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαίδευον:⁹ ὁ δὲ
ἐπὶ τὸ συμφέρον,⁹ εἰς τὸ μεταλαβεῖν¹⁰ τῆς ἀγιότητος¹¹ αὐτοῦ. Πᾶσα 11
δὲ παιδεία³ πρὸς μὲν τὸ παρὸν¹² οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι, ἀλλὰ λύπης:¹³
ὕστερον¹⁴ δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν¹⁵ τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις¹⁶
ἀποδίδωσιν δικαιοσύνης. Διὸ τὰς παρειμένας¹⁷ χεῖρας καὶ τὰ 12
παραλελυμένα¹⁸ γόνατα¹⁹ ἀνορθώσατε:²⁰ καὶ τροχιάς²¹ ὀρθὰς²² 13
ποιήσατε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν²³ ἐκτραπῇ,²⁴ ἰαθῇ²⁵ δὲ
μᾶλλον.

Εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἁγιασμόν,²⁶ οὗ χωρὶς οὐδεὶς 14
ὄψεται τὸν κύριον: ἐπισκοποῦντες²⁷ μὴ τις ὕστερων²⁸ ἀπὸ τῆς 15
χάριτος τοῦ θεοῦ: μὴ τις ρίζα²⁹ πικρίας³⁰ ἄνω³¹ φύουσα³² ἐνοχλῇ,³³ καὶ
διὰ ταύτης μιανθῶσιν³⁴ πολλοί: μὴ τις πόρνος,³⁵ ἢ βέβηλος,³⁶ ὥς 16
Ἡσαῦ, ὃς ἀντὶ³⁷ βρώσεως³⁸ μιᾶς ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια³⁹ αὐτοῦ. 17

¹ ὑπομένω, tarry, endure. ² παιδεύω, teach, educate. ³ παιδεία, ας, ἡ, training, discipline. ⁴ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ⁵ νόθος, illegitimate child, illegitimate. ⁶ εἴτα, then, thereafter. ⁷ παιδευτής, ου, ὁ, instructor, one who disciplines. ⁸ ἐντρέπω, turn about, reverence. ⁹ συμφέρω, bring together, it is profitable. ¹⁰ μεταλαμβάνω, partake of, share. ¹¹ ἀγιότης, ητος, ἡ, holiness. ¹² παρίημι, be present, have arrived. ¹³ λύπη, ης, ἡ, pain, grief. ¹⁴ ὕστερον, lastly, afterward. ¹⁵ εἰρηνικός, peaceable, peaceful. ¹⁶ γυμνάζω, train, undergo discipline. ¹⁷ παρίημι, neglect, weaken. ¹⁸ παραλύω, relax, enfeeble. ¹⁹ γόνυ, ατος, τό, knee. ²⁰ ἀνορθόω, restore, strengthen. ²¹ τροχιά, ας, ἡ, wheel-track, path. ²² ὀρθός, straight, upright. ²³ χωλός, lame, deprived of a foot. ²⁴ ἐκτρέπω, turn aside, wander. ²⁵ ἰάομαι, heal. ²⁶ ἁγιασμός, ου, ὁ, consecration, holiness. ²⁷ ἐπισκοπέω, look upon, oversee. ²⁸ ὕστερέω, lack, need. ²⁹ ρίζα, ης, ἡ, root, that which grows from the root. ³⁰ πικρία, ας, ἡ, bitterness. ³¹ ἄνω, up, above. ³² φύω, grow up, spring up. ³³ ἐνοχλέω, trouble, annoy. ³⁴ μιάινω, stain, defile. ³⁵ πόρνος, ου, ὁ, fornicator, immoral person. ³⁶ βέβηλος, worldly, profane. ³⁷ ἀντί, instead of, in place of. ³⁸ βρώσις, εως, ἡ, eating, food. ³⁹ πρωτοτόκια, ων, τό, birthright.

Ἰστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα,¹ θέλων κληρονομήσαι² τὴν εὐλογίαν,³
ἀπεδοκιμάσθη:⁴ μετανοίας⁵ γὰρ τόπον οὐχ εὑρεν, καίπερ⁶ μετὰ
δακρύων⁷ ἐκζητήσας⁸ αὐτήν.

Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ⁹ ὄρει, καὶ κεκαυμένῳ¹⁰ πυρί, καὶ 18
γνόφῳ,¹¹ καὶ σκοτῳ, καὶ θυέλλῃ,¹² καὶ σάλπιγγος¹³ ἤχῳ,¹⁴ καὶ φωνῇ 19
ρήμάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρητήσαντο¹⁵ μὴ προστεθῆναι¹⁶ αὐτοῖς
λόγον: οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον,¹⁷ ὡς¹⁸ θηρίον θίγει¹⁹ τοῦ 20
ὄρους, λιθοβοληθήσεται:²⁰ καί, οὕτως φοβερὸν²¹ ἦν τὸ φανταζόμενον, 21
Μωϋσῆς εἶπεν, Ἐκφοβός²³ εἰμι καὶ ἔντρομος.²⁴ Ἀλλὰ 22
προσεληλύθατε Σιών ὄρει, καὶ πόλει θεοῦ ζώντος, Ἱερουσαλὴμ
ἐπουρανίῳ,²⁵ καὶ μυριάσιν²⁶ ἀγγέλων, πανηγύρει²⁷ καὶ ἐκκλησίᾳ 23
πρωτοτόκων²⁸ ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων,²⁹ καὶ κριτῇ³⁰ θεῷ
πάντων, καὶ πνεύμασιν δικαίων τετελειωμένων,³¹ καὶ διαθήκης νέας 24
μεσίτῃ³³ Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ³⁴ κρείττον³⁵ λαλοῦντι παρὰ
τὸν Ἀβελ. Βλέπετε μὴ παραιτήσησθε¹⁵ τὸν λαλοῦντα. Εἰ γὰρ ἐκεῖνοι 25
οὐκ ἔφυγον,³⁶ τὸν ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι¹⁵ χρηματίζοντα,³⁷ πολλῶ
μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι:³⁸ οὗ ἡ φωνὴ τὴν 26
γῆν ἐσάλειυσεν³⁹ τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται,⁴⁰ λέγων, Ἐτι ἅπαξ⁴¹ ἐγὼ

¹ μετέπειτα, afterwards. ² κληρονομέω, inherit, obtain. ³ εὐλογία, ας, ἡ, blessing, adulation. ⁴ ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. ⁵ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ⁶ καίπερ, although. ⁷ δάκρυν, ου, τό, teardrop, a tear. ⁸ ἐκζητέω, seek out, inquire. ⁹ ψηλαφάω, touch, handle. ¹⁰ καίω, burn, ignite. ¹¹ γνόφος, ου, ὁ, darkness, gloom. ¹² θυέλλα, ης, ἡ, storm, whirlwind. ¹³ σάλπιγξ, ιγγος, ἡ, trumpet. ¹⁴ ἤχος, ους, ὁ, noise, sound. ¹⁵ παραιτέομαι, make excuse, refuse. ¹⁶ προστίθμι, add, add to. ¹⁷ διαστέλλομαι, set apart, fig. to distinguish. ¹⁸ ὡς, and if, even if. ¹⁹ θιγάνω, touch, handle. ²⁰ λιθοβολέω, pelt with stones, stone. ²¹ φοβερός, fearful, terrible. ²² φαντάζω, cause to appear. ²³ ἐκφοβός, terrified, greatly terrified. ²⁴ ἔντρομος, terrified, trembling. ²⁵ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ²⁶ μυριάς, ἄδος, ἡ, ten thousand, myriad. ²⁷ πανήγυρις, εως, ἡ, festive gathering, festival assembly. ²⁸ πρωτότοκος, first-born. ²⁹ ἀπογράφω, register, enroll. ³⁰ κριτής, ου, ὁ, judge. ³¹ τελειόω, fill, fulfill. ³² νέος, new, young. ³³ μεσίτης, ου, ὁ, mediator, go-between. ³⁴ ῥαντισμός, οὔ, ὁ, sprinkling, purification. ³⁵ κρείττων, stronger, more excellent. ³⁶ φεύγω, flee, escape. ³⁷ χρηματίζω, instruct, reveal. ³⁸ ἀποστρέφω, turn away, turn back. ³⁹ σαλεύω, shake, excite. ⁴⁰ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ⁴¹ ἅπαξ, once, once for all.

σειώ¹ οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. Τὸ δέ, Ἐτι ἅπαξ,² 27
 δηλοῖ³ τῶν σαλευομένων⁴ τὴν μετάθεσιν,⁵ ὡς πεποιημένων, ἵνα μείνη
 τὰ μὴ σαλευόμενα.⁴ Διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον⁶ παραλαμβάνοντες, 28
 ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς λατρεύομεν⁷ εὐαρέστως⁸ τῷ θεῷ μετὰ αἰδοῦς⁹
 καὶ εὐλαβείας:¹⁰ καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.¹¹ 29

Ἡ φιλαδελφία¹² μενέτω. Τῆς φιλοξενίας¹³ μὴ ἐπιλανθάνεσθε:¹⁴ διὰ 13
 ταύτης γὰρ ἔλαθόν¹⁵ τινες ξενίσαντες¹⁶ ἀγγέλους. Μιμνήσκεσθε¹⁷ τῶν 3
 δεσμίων,¹⁸ ὡς συνδεδεμένοι:¹⁹ τῶν κακουχομένων,²⁰ ὡς καὶ αὐτοὶ
 ὄντες ἐν σώματι. Τίμιος²¹ ὁ γάμος²² ἐν πᾶσιν, καὶ ἡ κοίτη²³ ἀμίαντος:²⁴ 4
 πόρνους²⁵ δὲ καὶ μοιχοὺς²⁶ κρινεῖ ὁ θεός. Ἀφιλάργυρος²⁷ ὁ τρόπος,²⁸ 5
 ἀρκούμενοι²⁹ τοῖς παροῦσιν:³⁰ αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν, Οὐ μὴ σε ἄνῳ,³¹
 οὐδ' οὐ μὴ σε ἐγκαταλείπω.³² Ὡστε θαρροῦντας³³ ἡμᾶς λέγειν, 6
 Κύριος ἐμοὶ βοηθός,³⁴ καὶ οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος.

Μνημονεύετε³⁵ τῶν ἡγουμένων³⁶ ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν 7
 λόγον τοῦ θεοῦ: ὧν ἀναθεωροῦντες³⁷ τὴν ἔκβασιν³⁸ τῆς ἀναστροφῆς,³⁹
 μιμεῖσθε⁴⁰ τὴν πίστιν. Ἰησοῦς χριστὸς χθές⁴¹ καὶ σήμερον ὁ αὐτός, 8
 καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. Διδαχαῖς ποικίλαις⁴² καὶ ξέναις⁴³ μὴ 9

¹ σειώ, shake. ² ἅπαξ, once, once for all. ³ δηλώω, show, make clear. ⁴ σαλεύω, shake, excite. ⁵ μετάθεσις, εως, ἡ, change, removal. ⁶ ἀσάλευτος, immovable, unshakable. ⁷ λατρεύω, serve, worship. ⁸ εὐαρέστως, acceptably. ⁹ αἰδώς, οὖς, ἡ, modesty, shame. ¹⁰ εὐλάβεια, ας, ἡ, awe, reverence. ¹¹ καταναλίσκω, consume, consume utterly. ¹² φιλαδελφία, ας, ἡ, love of brothers, brotherly love. ¹³ φιλοξενία, ας, ἡ, hospitality. ¹⁴ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ¹⁵ λανθάνω, escape notice, am hidden. ¹⁶ ξενίζω, entertain (a stranger), startle. ¹⁷ μιμνήσκομαι, remember, recall. ¹⁸ δεσμιος, ου, ὁ, prisoner, one bound. ¹⁹ συνδέω, bind together. ²⁰ κακουχέω, treat evilly. ²¹ τίμιος, precious, honorable. ²² γάμος, ου, ὁ, marriage, wedding. ²³ κοίτη, ης, ἡ, bed, sexual promiscuity. ²⁴ ἀμίαντος, undefiled, untainted. ²⁵ πόρνος, ου, ὁ, fornicator, immoral person. ²⁶ μοιχός, ου, ὁ, adulterer. ²⁷ ἀφιλάργυρος, free from the love of money. ²⁸ τρόπος, ου, ὁ, manner, way. ²⁹ ἀρκέω, assist, suffice. ³⁰ πάρεμι, be present, have arrived. ³¹ ἀνίημι, give up, loosen. ³² ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake. ³³ θαρρέω, of good courage, have confidence. ³⁴ βοηθός, ου, ὁ, helping, helper. ³⁵ μνημονεύω, remember, make mention of. ³⁶ ἡγέομαι, lead, be chief. ³⁷ ἀναθεωρέω, observe carefully, examine. ³⁸ ἔκβασις, εως, ἡ, outcome, way out. ³⁹ ἀναστροφή, ης, ἡ, conduct, behavior. ⁴⁰ μιμέομαι, imitate, emulate. ⁴¹ χθές, yesterday. ⁴² ποικίλος, varied, manifold. ⁴³ ξένος, strange, stranger.

παραφέρεσθε: ¹ καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι ² τὴν καρδίαν, οὐ
 βρώμασιν, ³ ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν ⁴ οἱ περιπατήσαντες. Ἔχομεν ¹⁰
 θυσιαστήριον, ⁵ ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ ⁶
 λατρεύοντες. ⁷ Ὡν γὰρ εἰσφέρεται ⁸ ζῶν ⁹ τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς ¹¹
 τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα κατακαίεται ¹⁰ ἔξω τῆς
 παρεμβολῆς. ¹¹ Διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ ¹² διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος ¹²
 τὸν λαόν, ἔξω τῆς πύλης ¹³ ἔπαθεν. Τοίνυν ¹⁴ ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ¹³
 ἔξω τῆς παρεμβολῆς, ¹¹ τὸν ὀνειδισμόν ¹⁵ αὐτοῦ φέροντες. Οὐ γὰρ ¹⁴
 ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν. ¹⁶ Δι' ¹⁵
 αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν ¹⁷ θυσίαν ¹⁸ αἰνέσεως ¹⁹ διὰ παντὸς τῷ θεῷ,
 τοῦτ' ἔστιν, καρπὸν χειλέων ²⁰ ὁμολογούντων ²¹ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. ¹⁶
 Τῆς δὲ εὐποιΐας ²² καὶ κοινωνίας ²³ μὴ ἐπιλανθάνεσθε: ²⁴ τοιαύταις γὰρ
 θυσίαις ¹⁸ εὐαρεστεῖται ²⁵ ὁ θεός. Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ²⁶ ὑμῶν, καὶ ¹⁷
 ὑπέικετε: ²⁷ αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ²⁸ ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὡς
 λόγον ἀποδώσοντες: ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν, καὶ μὴ
 στενάζοντες: ²⁹ ἀλυσιτελὲς ³⁰ γὰρ ὑμῖν τοῦτο.

Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν: πεποιθάμεν γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, ¹⁸
 ἐν πᾶσιν καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι. ³¹ Περισσοτέρως ³² δὲ ¹⁹

¹ παραφέρω, carry away, remove. ² βεβαιώω, confirm, secure. ³ βρῶμα, τος, τό, food, food of any kind. ⁴ ὠφελέω, profit, help. ⁵ θυσιαστήριον, οὐ, τό, altar. ⁶ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ⁷ λατρεύω, serve, worship. ⁸ εἰσφέρω, carry inward, bring in. ⁹ ζῶον, οὐ, τό, living creature, animal. ¹⁰ κατακαίω, burn up, consume entirely. ¹¹ παρεμβολή, ἡς, ἡ, camp, army. ¹² ἁγιάζω, make holy, consecrate. ¹³ πύλη, ἡς, ἡ, gate, porch. ¹⁴ τοίνυν, accordingly, therefore. ¹⁵ ὀνειδισμός, οὐ, ὁ, reproach, reviling. ¹⁶ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ¹⁷ ἀναφέρω, bring up, offer. ¹⁸ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ¹⁹ αἶνεσις, εως, ἡ, praise. ²⁰ χεῖλος, οὐς, τό, lip, edge. ²¹ ὁμολογέω, confess, profess. ²² εὐποιΐα, ας, ἡ, doing of good. ²³ κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution. ²⁴ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ²⁵ εὐαρεστέω, be pleasing, pleased. ²⁶ ἡγέομαι, lead, be chief. ²⁷ ὑπέικω, yield, give way. ²⁸ ἀγρυπνέω, sleepless, watchful. ²⁹ στενάζω, groan (internally), sigh deeply. ³⁰ ἀλυσιτελής, unprofitable, profitless. ³¹ ἀναστρέφω, return, live. ³² περισσῶς, abundantly, exceedingly.

παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον¹ ἀποκατασταθῶ² ὑμῖν.

Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν³ ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα⁴ τῶν 20

προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν κύριον ἡμῶν

Ἰησοῦν, καταρτίσαι⁵ ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ 21

θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον⁶ ἐνώπιον αὐτοῦ, διὰ

Ἰησοῦ χριστοῦ: ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε⁷ τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως:⁸ 22

καὶ γὰρ διὰ βραχέων⁹ ἐπέστειλα¹⁰ ὑμῖν. Γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν 23

Τιμόθεον¹¹ ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ, ἐὰν τάχιον¹ ἔρχηται, ὄψομαι

ὑμᾶς.

Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους¹² ὑμῶν, καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. 24

Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.¹³

Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

25

¹ τάχιον, more swiftly. ² ἀποκαθίστημι, restore, give back. ³ ἀνάγω, lead up, restore. ⁴ ποιμήν, ἐνός, ὁ, shepherd. ⁵ καταρτίζω, mend, fit. ⁶ εὐάρεστος, well-pleasing, acceptable. ⁷ ἀνέχομαι, endure, bear with. ⁸ παράκλησις, εως, ἡ, exhortation, consolation. ⁹ βραχύς, short, little. ¹⁰ ἐπιστέλλω, write, instruct by letter. ¹¹ Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy. ¹² ἡγέομαι, lead, be chief. ¹³ Ἰταλία, ας, ἡ, Italy.